

POROČILA

SLOVENSKE FRANČIŠKANSKE PROVINCE SVETEGA KRIŽA

LETO 2014 • LXVII • ŠTEVILKA 2

GOSPOD NAJ VAM DA SVOJ MIR!

Pismo generalnega ministra sestram klarisam

Vicaria S. Crucis Bosnae Croatiae

1514 **500** 2014

Slovenska frančiškanska provinca sv. Križa

VSEBINA

Iz generalne kurije

Pismo generalnega ministra sestram klarisam:

Predrage sestre, Gospod naj vam da svoj mir!3

ZAKLJUČNO SPOROČILO 1. MEDNARODNEGA KONGRESA OFM

ZA MISIJONE IN EVANGELIZACIJO6

Iz Južnoslovanske konference

Poročilo s 1. mednarodnega kongresa OFM za misijone in evangelizacijo11

Iz provincialata

FRANČIŠEK JE ROPAR, JE RAZBOJNIK, KI TE NAPADE NA CESTI12

Odslovitev Dragana Vampole iz reda s samim dejanjem13

Iz tajništva province

Zapisnik 6. redne seje provincialnega definitorija14

Zapisnik 7. redne seje provincialnega definitorija15

Zapisnik 8. redne seje provincialnega definitorija16

Sklepi plenarnega sveta province17

Iz vzgojnih hiš

POSTULAT18

SREČANJE REDOVNIŠKIH POSTULANTOV18

NOVICIAT: »PO POTEH SVETEGA FRANČIŠKA«20

Romanje novincev JKPM OFM v Assisi20

TRSATSKI NOVINCI NA OBISKU PRI NOVINCIIH SPLITSKE PROVINCE22

KLERIKAT: ROMANJE K IZVIROM NAŠE PROVINCE23

OBISK FRANČIŠKANSKIH BOGOSLOVCEV IZ GRADCA26

Izobraževalno-pogovorni večer za ministrante27

Iz življenja in dela province

Dogajanje v kloštru v Novem mestu zadnjega pol leta28

... in naj molijo za rajne

Mami v slovo30

+ Marija Jakop rojena Zbičajnik

Nagovor ob pogrebu30

P. AVGUŠTIN (FRANČIŠEK) JUG32

Nagovor na pogrebu 5. junija 201432

Raznoterosti

KRŠČANSTVO IN SOCIALNO GIBANJE

Simpozij o dr. Andreju Gosarju35

SVETI ANTON PADOVANSKI – EVANGELJSKI UČITELJ37

STARI TRG 11a38

PASTORALNO DELO

iz ruševin, v razmah in v zastoj39

Pomemben trenutek bratskega življenja

BITI SKUPAJ PRI MIZI40

Modrost kuhinje40

Jedilnica kraj odnosov41

Trenutek občestva41

Poročila leto 2014 (LXVII) številka 2

Izdala: Slovenska frančiškanska
provinca sv. Križa
Prešernov trg 4
1000 Ljubljana

Ureja: br. Janez Papa
Odgovarja: br. Stane Zore
Redni sodelavci: p. Darko Žnidaršič,
p. Krizostom Komar,
p. Tadej Inglič

Grafična priprava: Tina Bruno
Tisk: Demat d.o.o., Ljubljana

IZ GENERALNE KURIJE

Pismo generalnega ministra sestram klarisam

Predrage sestre, Gospod naj vam da svoj mir!

Vesetje evangelija napolnjuje srce in vse življenje vsakogar, ki sreča Jezusa“ (VE 1). Besede, s katerimi se začenja apostolska spodbuda *Vesetje evangelija* papeža Frančiška nas takoj postavijo v resničnost, ki izpolnjuje življenje. To je Kristusovo veselje, to je veselje, ki se širi, ki se želi priobčiti.

„Cerkev se rojeva v izhodu: 'Pojdite!' (prim. papež Frančišek, *Homilija v dvorani zadnje večerje*, 26. 5. 2014). Vrata dvorane zadnje večerje ne morejo ostati zaprta: Jezus gre skozi, da bi veselje srečanja z njim utrdilo učence v edinosti in storilo, da bi njihove noge tekle v oznanjevanju do kraja zemlje. „Evangeljsko veselje, ki napolnjuje življenje skupnosti

učencev, je misijonarsko veselje. [...] Zaupnost Cerkve z Gospodom je potujoča zaupnost, in

občestvo 'se bistveno izoblikuje kot misijonarsko občestvo“ (VE 21.23): Bog hoče v vernikih izzvati „dinamiko izhoda“ (prim. VE 20-23).

Jasna beseda papeža Frančiška poziva Cerkev, naj napreduje na poti evangelizacije. To je beseda, ki kliče vsakega učenca, ki izziva tudi nas, bratje in sestre. Ko skupaj z vami poslušam ta poziv, prihajam k vam s tem pismom ob prazniku Matere svete Klare, in skušam zadeti specifičnost te pobude za vas, ki se sprejele način življenja ubogih sester. Kako misijonsko poslanstvo lahko prebiramo v Klarinem življenju? Kaj lahko pove vam in vašim skupnostim danes?

Klara, ki je skupaj s svojimi sestrama ostajala med stenami Svetega Damjana, je znala postati evangelizatorica, ko je preprosto in polno živela evangelij in z življenjem oznanjala veselo novico. Vsak dan je upirala pogled v „ogledalo“, ki je Božji Sin, in znala pustiti, da se je v njej naselilo njegovo čutenje, dokler njenega bivanja ni spremenilo v popolno podobnost njegove podobe (prim. 3 *KIPNP* 12-13). Življenje, ki ga sprejema, postane pričevanje: ko ostaja v kontemplaciji Sina, ki je od vedno usmerjen k Očetovemu naročju, Klara sledi njegovemu gibanju v „izhodu“ iz ljubezni, njegov spust, s katerim postane podoben ljudem (prim. *Flp* 2,6-11), ko prihaja k njim v konkretnosti življenja. Jezusovo učlovečenje je srečanje s krhkostjo, je sprejemanje uboštva, izročanje v ponižnost, vstop v obrobje. Bog stopi v zgodovino, stanujoč v obrobjih krajev, kjer prah galilejskih poti maže noge, ker so roke zaznamovane z ranami in žulji, kjer se življenje odigrava v vsakdanjih odnosih, v običajnih vsakdanjih položajih, v rednih priložnostih.

Klarino življenje noče biti nič drugega kot hoja za Božjim Sinom, ki je za nas postal Pot (*KIOP* 5). Svoje stopinje postavlja v stopinje, ki jih je on pustih (prim. 3 *KIPNP* 4.25). Njen odgovor na Očetov klic, ki ga je spoznala in srečala po svetem očetu Frančišku, je konkretno pomenil stanovati s svojimi sestrami v samostanu Svetega Damjana, ostajati odprta življenju Assisija, čutiti, da je del njegove zgodovine in njegovega prebivalstva, „prepustna“ za konkretno stvarnost življenja bratov. Klara gre prebivat na siromašen, obroben in bližnji kraj, ta začetek pa njeni skupnosti nudi možnost, da je blizu z obrobni in ubogimi. Ta bližina ji omogoči, da začuti dihanje mesta, da spozna rane, strahove, pričakovanja in potrebe ljudi. Na to odgovarja z gostoljubnim poslušanjem, kot naročje, ki postane zvočnik krika revežev Očetu usmiljenja (*KIOP* 2).

Klara svoje poslanstvo živi takole: izhaja iz tega, da gre naproti najbližji sestri, ostaja odprta do bratov in do ljudi, in gre tako daleč, da želi priti v Maroko, da bi dosegla mučeništvo. Klara znotraj meja Svetega Damjana s tem, da pogled trdno upira v Jezusa in dovoljuje, da se v njej naseli njegovo čutenje, lahko „pusti, da vstopijo“ bratje in lahko „živi v izhodu“ k njim, ne pa zaprta v svoje lastno bivanje in samostojnost, pač pa kot tujka in popotnica (prim. *KlVod* VIII,2), v hoji proti svetišču Drugega in proti obljubljeni deželi srečanja z drugim. Zato smo lahko „v izhodu“, smo lahko misijonarji, lahko pridemo na obrobja, čeprav ostajamo v samostanu. Kako pa to lahko prevedemo v konkretnost konkretnega vsakdanjega življenja?

Na prvi način je spomnil sam papež Frančišek: „Kaj pa klavzurne skupnosti? Da, tudi one, ker so vedno „v izhodu“ z molitvijo, s srcem, ki je odprto svetlu, odprto Božjim obzorjem“ (*Regina coeli*, 1. 6. 2014). Če moliti pomeni ostati v Jezusovi molitvi, se od tam lahko odide samo v izhodu ljubezni, ki skuša objeti svet in vsakega človeka. Sin je tisti, ki prebiva v Očetu, in je obnem z vsakim človekom, tudi z najbolj zadnjim.

Obstajajo še druge razsežnosti misijonarstva, ki jih lahko živi vsaka izmed vas in vsaka izmed vaših skupnosti. Vaše življenje, za katerega je značilna stalnost, stori, da se na določenem mestu ukoreninite, da prepletete povezave z nekim področjem. Stalnost ni statičnost in zaprtost, ampak zakoreninjenost in življenjski odnos. Zaradi tega ima v sebi dinamično vrednoto. Samostan lahko hrani odnose „osmoze“ s področjem, v katerega je vključen, ko dovoljuje, da v njega prodre tesnobno in utrujeno dihanje tolikih bratov in sester, in vrača močan in lahak dih Duha življenja. Znotraj resničnosti, ki so tolikokrat zaprte za upanje, je skupnost lahko pričevanje širših obzorij Božje navzočnosti: s preprostostjo, ko brez mnogih filtrov ali ovir kaže pristno človeškost, sestrinstvo, ki je možno v iskanju dobrega druge za drugo, skupaj pa skupnega dobrega. Nobena struktura ne sme zadržati daru prejetega usmiljenja: „Sam Gospod nas je izvolil za zgled in zrcalo ...“ (*KlOp* 19 s.).

Kot uboge sestre ste poklicane živeti gibanje „razsrediščenja“, da ponovno iščete resnično življenjsko središče, počelo edinosti, ki vas pripravlja, da se usmerjate na eno: „Da bi v resnici razumeli resničnost, se moramo „razmestiti“, moramo gledati resničnost z več vidikov (papež Frančišek Zvezi generalnih predstojnikov). Obstaja možno nujno gibanje „razsrediščenja“, ki ga moramo narediti, začeni pri sebi in pri lastni skupnosti. Svet se ne rojeva in ne končuje znotraj meja samostanskih zidov. Temeljno je ne absolutizirani lastne resničnosti, ampak imamo moder pogled človeka, ki zna razumeti razumeti zapletenost. Zato najboljše mesto opazovanja lahko najdemo na obrobju. Če se postavimo tja, med najšibkejše, med tolike brezimne obraze, nam pomaga, da bolje razumemo, kje bije srce sveta in h komu se nagiba. Tam, med življenji, ki jih najbolj zaznamujejo neuspehi in porazi, lahko posejete dobro seme žive Besede.

Učitelj nam spet kaže na kakšen način, kakor vidimo, da dela s Samarijanko. Jezus sedi pri studencu. Sprejema delež utrujenosti in žeje človeštva. Tam dovoli, da ga sreča žena, ki ga čaka na mestu vsakdanjega napora, da bi zajela vodo. V pogovoru z njo jo Jezus, ki prisluškuje njeni žeji, vodi na pot resnice in svobode tako daleč, da ji da spoznati globljo žejo in jo usmiljeno spremlja; žena tako lahko ponovno začne in tudi sama postane misijonarka.

Tako kot Jezus bodite tudi ve „dostopne“, pripravljene sprejeti tistega, ki se vam približa. Bodite zrcalo njegovega usmiljenja, da bo srečanje z resnico lahko osvobajalo. „Taka skupnost si neizmerno želi podarjati usmiljenje“, vključni se „v vsakdanje življenje drugih, skrajša razdalje“ s potrpežljivostjo (*VE* 24), ko premišljuje verski smisel tistega, ki se vsak dan bori za preživetje, da bi „bi dosegli takšen pogovor, kakršnega je imel Gospod s Samarijanko ob vodnjaku, kjer je želela potešiti svojo žejo“ (*VE* 72), „od človeka do človeka“, učeč se „umetnosti spremljanja“ (prim. *VE* 127-129).

Obstaja še en način, kako uresničiti misijonarko dolžnost, za katerega mišlim, da lahko zadeva vaše posebno poslanstvo v Cerkvi, to pa je, da bi bile sprejemajoče mesto za nas, brate, in za tolike misijonarje, ki so izpostavljeni v prvih vrstah misijonov ad gentes. Če boste naročje za njihove povratke,

že boste zanje kot nekakšno zavetišče, kjer bodo našli olje za zdravljene dobljenih ran in vino, da obnovijo svoje moči v stiku z Njim, ki je vino veselja, boste lahko ponudile lepo uslugo. Lahko smo poklicani, da oznanjamo evangelij z dejavnostmi in različnimi gestami, vendar pa smo vsi poklicani živeti ljubezen z istim zanosom in skrbnostjo. Danes misijonarsko nalogo lahko uresničujemo po sredstvih obveščanja, ko jih uporabljamo z modrostjo in ustvarjalnostjo, ko skušamo „trajne resnice izraziti v govorici, ki dopušča, da prepoznamo trajno novost resnice“ (*VE* 41). To zahteva formacijo za inteligentno uporabljanje medijev in za poznanje novih načinov govora ter novih oblik izražanja pri priobčevanju vere, zlasti mladim. Na koncu papež spominja, da je „potujoča“ Cerkev Cerkev z odprtimi vrati“ (*VE* 46). Samostan naj ne bo zaprto in izključujoče mesto, ampak odprt dom, ki tistemu, ki išče, in tistemu, ki se je izgubil, tistemu, ki si želi oddahniti ali ki samo gre mimo, ponudi okrepitev vzajemno podeljene molitve in negovanega bogoslužja, živo vodo Besede, toplino objema, ki razume, preprosto in resnično obličje lepega življenja in resničnega bratstva. Klavzura naj bo v službi globokega, svobodnega in intenzivnega odnosa z Gospodom; trdna pripadnost Njemu, ki ga zrete in ljubite, naj vas pripelje do tega, da boste s svobodnim srcem ljubile vsakega brata, za katerega je On dal življenje. Ne bodite zaprte v svoje strukture: ko ostajate v kontemplaciji, ste poklicane, da ste znamenje za moške in ženske našega časa, ko sodelujete v njihovem življenju in z radostjo ter upanjem skozi svojo človeškost pričujete za navzočnost Vstalega.

Predrage sestre, skupaj z vami sem skušal nabrati nekaj izzivov, pri čemer sem izhajal iz poziva papeža Frančiška. Naj Sveti Duh s svojim svetim delovanjem (prim. *KlVod* X,9) vaše srce, kakor tudi srce svete matere Klare, vedno ohranja odprto, da sprejme, in pripravljeno, da odide. Naj vam nakloni, da boste imele veliko človečnost, da „boste osebe, ki znajo razumeti človeške težave, ki znajo odpuščati, ki znajo Gospoda prositi za druge“ (papež Frančišek, *Srečanje v proto-samostanu*, 4. 10. 2013). Naj vas prosilna molitev spodbudi, da boste iskale dobro drugih, in naj se spremeni v zahvaljevanje Bogu zanje (prim. *VE* 281-283).

Vaši molitvi zaupam pot priprave na bližnji generalni kapitelj.

Naj nam Gospod nakloni, da bomo svoj poklic bratov in sester živeli v polnosti, v življenjski radosti, ki postane oznanilo! Čestitam!

Rim, 15. julija 2014.
Praznik svetega Bonaventure, cerkvenega učitelja

Fr. Michael Anthony Perry, ofm
generalni minister

Fr. Michael Anthony Perry, ofm

ZAKLJUČNO SPOROČILO

1. MEDNARODNEGA KONGRESA OFM ZA MISIJONE IN EVANGELIZACIJO

RIM: maj 2014
Dragi bratje in sestre, mir in dobro!

Povabilo, ki ga je Križani v majhni cerkvi sv. Damijana namenil sv. Frančišku: »Pojdi in popravi mojo hišo!« je vedno znova odmevalo v naših ušesih med tem prvim mednarodnim kongresom OFM za misijone in evangelizacijo. In ravno za to gre: udeleženci tega kongresa želimo ta »pojdi« z gorečnostjo sprejeti za svojega v tej uri posebnega zgodovinskega trenutka in ga podeliti z vami, dragi bratje in sestre velike frančiškanske družine.

Srečanje smo imeli v karmeličanskem duhovnem centru Sassone, blizu Rima, od 18. do 28. maja 2014. Skupaj smo molili in slavili Gospoda, krepili naše bratstvo, si podelili izkušnje, sprejemali današnje izzive, razmišljali in poglobljali evangelizacijsko poslanstvo (misijon) v našem času, da bi ga ponovno zagnali v skladu z našo istovetnostjo in novostjo, ki nam ju daje Sveti Duh. Z nami so bili generalni minister in bratje iz generalnega definitorija.

Bilo nas je približno 150 udeležencev iz vrst manjših bratov, sester frančiškank in nekaj laikov iz 30 držav petih kontinentov. Na kongres nas je sklical generalni minister fr. Michael Perry, sprejeli pa so nas bratje iz Generalnega tajništva za misijone in evangelizacijo (GTME), ki so kongres tudi organizirali.

Kongres smo začeli s čaščenjem evharističnega Kristusa. Zahvalili smo se mu za dar naše poklicanosti in ga prosili za njegov blagoslov in njegovo milostno navzočnost med nami. Vodila nas je tema »Istovetnost in novost« in povabilo, da na novo poživimo v nas tisto misijonsko in evangelizacijsko gorečnost, ki jo naša poklicanost zahteva. Zavedamo se, da smo danes mi Frančišek, ki ga svet pričakuje; smo isti Frančišek, ki ga Križani hoče poslati, naj popravimo *domus* današnjih mož in žena in to tako, da se vrnemo k izviru in se v njem osvežimo z evangelijem, ki nas edini lahko naredi ustvarjalne in nam navdihne nove oblike evangelizacije, zgovorna znamenja in primerne besede za naš svet.

Naše kongresne dneve je vedno spremljal zgled našega sobrata Giacoma Binija, ki ga je pred kratkim sestra smrt poklicala, da se veseli vesele novice, ki jo je z navdušenjem oznanjeval in zanjo pričeval. Njegova navzočnost po občestvu svetnikov nam je dala okus nežnosti in živahnega navdiha, s katerima je bogatil naša srečanja. Predavanje, ki nam ga je pripravil za ta kongres, smo dobili kot njegovo oporoko za poživljanje poslanstva našega celotnega Bratstva. Spomin nanj je velik blagoslov za življenje, ki se nadaljuje...

Kongres se je razvijal v živahni dinamiki mnogih predavanj pod različnimi vidiki evangelijskega poslanstva (misijona), z delom v tematskih delovnih skupinah, z okroglo mizo, s pričevanji, z vsakodnevnimi trenutki molitve in z obhajanjem bratstva v skupnih večerih. Dvojica *istovetnost-novost* našega evangelijskega misijona nas je neprestano spodbujala k iskanju '*istovetnosti na poti*', ki je lastna naši karizmi in se izraža v življenju trajne vrednosti evangelija v spremenljivih in različnih zgodovinskih razmerah.

Pojdi...

Pojdi!

Jezusov neodložljiv klic '*pojdi*', ki je bil nekoč naslovljen Frančišku, je danes namenjen vsakemu izmed nas. V *danes* našega zgodovinskega trenutka, kamor nas je Gospod poslal, živimo to dinamiko izhoda iz samih sebe in hočemo v prenovljeni poslušnosti z navdušenjem hoditi za Gospodom. Hočemo biti uho, ki posluša; srce, ki vsakodnevno posluša Gospoda, ki nam govori. Le če ga bomo poslušali, bomo lahko pozneje tudi govorili. Le če bomo ostali z njim, bomo naposled mogli tudi oditi.

Prizadevamo si torej, da premagamo skušnjave, ki nas ovirajo, da bi šli na pot tistih obzorij, ki nam jih Gospod kaže. In hočemo na pot z veseljem, veseljem evangelija!

Pridi!

Po Gospodovi besedi, ki nas stalno vabi, naj gremo na pot, naša ušesa neprestano slišijo povabilo ljudi, ki vsakemu izmed nas pravi: *Pridi!* Za sv. Frančiška je to bil gobavec, so bili ubogi, tisti, ki so bili daleč od Boga ali ga še niso poznali. Danes nas svet prosi in od nas zahteva našo preprosto in miroljubno prisotnost, da se vrnemo na ceste, kjer hodijo ljudje, v zapuščena predmestja, na areopage, kjer so množice, četudi tega ne vedo, lačne Boga. Prav temu glasu hočemo biti poslušni, saj vemo, da nas prav Gospod kliče s svojo skrivnostno navzočnostjo v ubogih našega časa. V svetu, kjer se zdi, da je *bližnji umrl*, hočemo vsi skupaj reševati *kulturo bližine*, kar od nas zahteva, da ostanemo sredi ljudi in se od njih učimo njihovo govorico, njihove stiske in najgloblja teženja. Če se sklicujemo le sami nase (avtoreferenca), potem smo v popolni oglušelosti za Gospodov krik, ki kliče v ubogem človeku.

Želimo se vrniti in biti med ljudmi (inter gentes) ter se učiti od ubogih, ki so naši učitelji.

Pojdite!

Naš papež, resnično veliki evangelizator in misijonar, nas s strastno močjo priganja, da gremo na pot in da premagamo udobje, ki nam noge zadržuje pred oznanjevanjem. Spodbuja nas k *pastoralnemu spreobrnjenju*, ki se namesto obotavljanja in čakanja hoče podati na pot. Kot novi sv. Frančišek je papež prvi, ki nam s svojimi besedami in evangelijskimi dejanji (gestami) daje zgled, kako današnjim moškim in ženskam spregovoriti na srce. Njegova dejanja so enciklike, ki jih vsi berejo in razumejo. Kakšno navdušenje vzbuja po vsem svetu papež! Ko govori o *Cerkvi, ki gre ven*, se čutimo poklicane k temu, da *gremo* kot *Red* na ceste sveta in to kot *bratje* in kot *manjši*, s srcem obrnjenim h Gospodu, odprti in gostoljubni do vseh, še zlasti do tistih, ki jih globalizacija brezbriznosti porine na rob življenja. Če gremo na pot v preprostosti, zaupajoč v Previdnost, že evangeliziramo, ne da bi govorili: *Pojdite in oznanjujte evangelij, če bo potrebno tudi z besedami!* Naj nas ne bo strah, saj smo bratstvo bratov in sester, redovnikov, redovnic in laikov: pripadamo isti veliki družini in to nam daje moč in pogum, nam daje živeti bogastvo v različnosti darov in njihovem medsebojnem dopolnjevanju, nas spravlja v občudovanje presenetljive lepote karizme, ki je trajno nova, ko jo živimo s strastjo in v medsebojni povezanosti.

Naša skupna družinska hoja bo lahko med moškimi in ženskami našega časa porodila duha bratstva. Oznanilo evangelija v bratstvu in kot bratstvo je resnični magnet, ki je sposoben pritegniti h Gospodu vse njegove sinove.

... Popravi...

V sebi.

V teku kongresa smo vedno bolj spoznavali, da se prvo popravilo začenja znotraj našega osebnega in skupnostnega življenja. Sicer pa dobro vemo, da moramo biti najprej evangelizirani, da bi naposled mogli evangelizirati in zato je naša stalna poklicanost biti učenci-misijonarji. Prepričani smo, da moramo najprej govoriti z Bogom, če hočemo kaj spregovoriti o Bogu: On nas oblikuje s svojo besedo, ko nas od znotraj razsvetljuje in On nas po odrešujočih dogodkih, ki jih vsakodnevno srečujemo, spreobrača. Močno po-udarjamo nujnost dobre intelektualne formacije, da bomo utemeljili naše

upanje pred vedno bolj zapletenimi izzivi sodobnega časa. Bolj ko popravimo svoje srce, bolj bomo lahko popravljali naš svet in si prizadevali za pravičnost in mir, za ohranjanje stvarstva, za vse tisto, kar je izšlo iz Božjih rok kot *dobra stvar* in jo napuh in poželjivost sveta hočeta uničiti.

Močno hočemo poudariti: nova envangelizacija bo možna le, če bomo mi novi oznanjevalci evangelija z odprtim srcem in s trajno formacijo, v kateri se vsakodnevno spreobračamo in tako postajamo novi ljudje. Le na ta način bomo lahko spolnjevali sveti evangelij našega Gospoda Jezusa Kristusa, tako kot je to delal sv. Frančišek in skupaj z njim.

V vas.

Popravilo zadeva tudi celotno frančiškansko družino. *Bratstvo*, ki dobro živi svojo poklicanost, je prvo veliko oznanilo evangelija. Srce našega poslanstva oznanjevanja evangelija je v našem *bratskem življenju*, ki se izraža v intenzivnih in resničnih odnosih in postaja učinkovito iz velikonočne skrivnosti, ki dela iz nas brate. Nismo *združenje jazov*, smo *sklicani - poklicani*. Ko živimo naše bratsko življenje, se okrog nas širi luč bratstva, ki more razsvetljevati in privlačiti. Je luč, ki govori in gre naravnost v srce naših ljudi. Popraviti naše bratstvo pomeni torej najprej prizadevati si v naši hiši: prvi misijonarski izhod je prav v *odprtosti enega brata do drugega*, ene sestre drugi. Brez tega notranjega (*ad intra*) popravila ne bo mogoče opraviti nobenega zunanjega (*ad extra*) popravila, ne bomo mogli ozdraviti razdelitve, neuravnovešenosti, sovraštva in vojn, ki obstajajo v svetu. Obstaja pa še drugo popravilo, kateremu naš red že več let posveča posebno pozornost: to je popravilo naših *miselnih in materialnih struktur*, ki jih moramo neprestano spreobračati. Danes bolj kot kdajkoli strukture zgovorno in pomenljivo govorijo in ravno zato je nujno, da jih spreobračamo k čisti prosojnosti (transparentnosti) evangelija. Ni mogoče oznanjevati besede, ki jo njej nasprotne strukture postavijo na laž. Popravilo presežnih struktur, ki govorijo proti majhnosti, ki zatemnjujejo evangeljsko preprostost ali ki otežujejo hitro hojo oznanjevanja, postaja za nas nujno, če hočemo biti verodostojni. Pogumna izbira uboštva bo še bolj odprla naš razum in srce poslušnosti Bogu in bratom in sestram in nam bo pomagala, da bomo prehodili še neprehojene poti, ki bodo bolj usklajene z današnjim kulturnim vzdušjem; dala nam bo oči naklonjenosti do vseh in nam bo s kritičnim pristopom pomagala globlje in učinkoviteje razločevati.

V tem delu očiščevanja (odstranjevanja), ki ga je Benedikt XVI. nakazal, in je v stalnem očiščevanju vsega, kar Bogu preprečuje, da bi govoril in se razodeval in vsega, kar zakriva moč Križanega, moramo nadaljevati. Nočemo se slepiti: vsako obrezovanje zahteva žrtve in je boleče, vendar pa ne smemo biti žalostni, zakaj obrezovanje vedno prinaša novo živahnost in kali vstajenja. Spustiti se s Kristusom v njegovo izničenje (kenozo) pomeni biti ponovno združen z njim v njegovem vstajenju.

V svetu.

Naročilo Križanega sv. Frančišku, naj gre popraviti hišo, se razširi na hišo celega sveta, brez meja in ne glede na ljudstva, rase, jezike in verstva. Naš razdrobljeni svet nas kliče k delu ponovne izgradnje sveta: *kjer je sovraštvo, naj prinašam mir!* Od nas zahteva, da smo graditelji mostov, pontifex: *kjer je razdeljenost, naj prinašam edinost!* Kliče nas, da se mazilimo z balzomom sprave: *kjer je žalitev, naj prinašam odpuščanje!* Svet nas kliče, da z razoroženimi in ubogimi rokami, ki pa so obogatene z Božjim darom, gradimo civilizacijo ljubezni, kjer sodelujejo vsi narodi in kjer je Božja navzočnost poroštvo dobrega za vsakega.

Svetu hočemo prinašati gol evangelij z oznanjevanjem Kristusa, Križanega in Vstalega, ki je iz ljubezni do nas hotel umreti in nas sedaj spremlja na zemeljskem popotovanju. Z zgledom sv. Frančiška hočemo biti glasniki Jezusovega evangelija, oznanjevalci spokornosti, ki postaja usmiljenje, in nosilci voščila, ki postane pozdrav miru. Na ta način si znotraj večkulturnosti naših časov upamo prebuditi kulturo srečanja in spodbujati dialog z vsemi. Gre za vljudno obliko evangelizacije, kjer spoštovanje in upanje v drugega, prepoznavanje Božje navzočnosti v njem, zaupanje v človeške zmogljivosti in Božji dar, mirno iskanje resnice oblikujejo resnično vzajemno evangelizacijo.

... Moja hiša

Hiša naklonjenosti

Kot frančiškani gledamo na svet z *naklonjenostjo*. Prepričani smo, da je Bog navzoč v svojih sinovih in to tudi takrat, ko je njihov obraz zaznamovan z omejitvami in zlom. Naša naklonjenost je sad zavesti o tem, da vstali Gospod živi in deluje na cestah sveta, stoji ob strani vsakemu človeku in nas s svojo zmagovito in pomirjujočo navzočnostjo spremlja. Naklonjenost omogoča, da lahko celotno stvarstvo spoznamo kot monštranco (pokazateljico), ki v svojem središču nosi Božjo lepoto in dobroto in ki zna v materi zemlji videti veličasten zakrament ustvarjalne moči, ki med nami dela čudeže. V tej hiši, ki je cel svet, želimo biti pesem, ki Gospodu vrača vse podarjene dobrine, in vse ljudi vabimo k slavljenju in zahvaljevanju Gospoda, edinega dobrega. *Vse brate spodbujamo, da na novo odkrijejo via pulcritudinis, ki je učinkovito sredstvo evangelizacije: vsa naša zgodovina je prečudovita simfonija (soglasje) umetniške genialnosti, ki je služila evangeliju za dobro bratov in sester v najrazličnejših delih sveta. Eni z glasbo, drugi s pesmijo, pesništvom in gledališčem, ta s kiparstvom in arhitekturo, oni z domiselno pastoralno ustvarjalnostjo ljudskih oblik pobožnosti. Cele generacije bratov so spodbujale Božje ljudstvo in ljudi vsake kulture k zahvaljevanju Boga za njegovo lepoto in so ponavljali, tako kot je pel na gori Laverni sv. Frančišek: Ti si lepota!*

Hiša usmiljenja

Frančiškanska naklonjenost gre vedno moškemu in ženski, v katerih prepozna Božjo podobo, in to tudi takrat, ko je ta podoba zaradi zla iznakažena. Sv. Frančišek nas spominja, da *facere paenitentiam* pomeni *facere misericordiam* in nam pomaga v vsakemu živem bitju videti skrito Božjo skrivnost. V našem svetu, ki je tako nagnjen k lahkemu sojenju, potiskanju na rob in obsojanju, želimo še posebej prinašati usmiljenje v ranjene vesti, v ločene družine, v razbito družbo, v dežele v vojni. Vedno se moramo spominjati, da je vsaka naša evangelizacija sad in posledica nujne *hoje za Kristusom (sequela Christi)*: naši koraki po Kristusovih stopinjah naredijo naše govorjenje o Njem verodostojno in v usklajenosti z Gospodom lahko vzgajamo brate in sestre za njegov evangelij.

Hočemo narediti naše hiše odprte za sprejemanje po meri Križanega objema: po župnijah, šolah, v svetiščih, v sprejemanju ubogih in obupanih in pri delu z mladimi. Spodbujeni s Frančiškom, alter Christus, želimo vsi ponižno oznanjati in to z dejanji bolj kot z besedami.

Hiša preroštva

Gospod nas pošilja v ves svet, da vse dni do konca sveta pričujemo o njegovem glasu in da z življenjem in besedo povemo, da je le on Gospod, živi in vstali med nami. Svet bomo znali spremeniti v Božjo hišo le z življenjem v ljubezni. Samo ljubezen namreč naredi Boga navzočega sredi med nami. Ravno zato kličemo Gospodovega Duha, da nam stalno podari njegov sveti način delovanja. Naše pastoralne spretnosti, premnoge apostolske dejavnosti in vse različne oblike oznanjevanja bi le malo služile brez Duha, ki iz nas naredi tabernaklje ljubezni, kjer Bog sam živi in deluje. Da bi mogli vstopiti v sredo ljudi našega sveta, moramo preseči sociološko krščanstvo, ki se je sedaj skoraj povsod zmanjšalo; moramo se navaditi na cerkve brez zvonika vidnosti in prednosti; premagati moramo občutek moči in oholost pravila, ki ji je neka verska kultura dala rast in razvoj. Odstraniti moramo vsako prekipovanje duhovne posvetnosti in jo imeti za resnično poganstvo in varljivo malikovanje. Ne moremo se obračati nazaj, nočemo postati solni steber. Pač pa hočemo poslušati močan klic našega papeža, ki želi, da smo posvečeni-preroki, tako da prebujamo svet iz zasanjanosti v malikih in smo pripravljeni utelesiti evangelsko danost kvasu in soli. Vedno bolj se moramo imeti za ponižno krščansko dušo, ki živi v telesu sveta, in ponovno odkriti človeški vrednoti nežnosti in prijateljstva, ki sta vstopno mesto za vse. Kot mednarodno bratstvo, ki govori mnoge jezike, se želimo pogovarjati z vsakim ljudstvom in kulturo in se s spoštovanjem naučiti govornice našega sveta in jo napolniti z evangelijem, ki smo ga prejeli. Blizu našim bratom in sestram, ki pogosto živijo dramo nečloveške sekularizacije in institucionalne izključenosti, hoče-

mo živeti krščansko upanje v solidarnosti in v živahni in ustvarjalni ljubezni, kazati na nepravilno gospodarstvo, ki spravlja na kolena svet in poriva na rob cele države, sili na milijone ljudi v begunstvo iz enega dela sveta v drugega. Sredi sveta moramo biti Božji glas, govoriti Njegovo besedo in jo kričati z življenjskim pričevanjem in močjo bratstva. Biti glas, ki gre proti vsaki obliki nepravilnosti, krivične oblasti, družbenega zla, ki kvarijo dostojanstvo vsake osebe in ogrožajo življenje planeta. V Božji hiši, ki je naš tako čudoviti svet, pa čeprav je kompleksen in protisloven, hočemo dati milost Duha, ki je v nas, podariti veselje, ki smo ga sami prejeli. Tej hiši želimo podariti zastojnost, ki je v nas in jo proslavljamo.

Vsakemu hočemo povedati: Jezus Kristus te ljubi, zato je podaril svoje življenje, da bi te rešil. Danes živi in hodi s teboj, te podpira, razsvetljuje in vodi! To oznanilo kanimo prenesti skupaj, ne le kot frančiškanska družina, marveč tudi z vsemi tistimi, ki so prejeli milost biti kristjani. Še zlasti nameravamo pri tem uporabiti dragoceno in dopolnjujoče se sodelovanje laikov in si prizadevati, da pride do izraza ženska izvirnost, ki je bila v preteklosti tako malo ovrednotena. Skupaj moremo ponuditi celovitega Kristusa, ki je hotel biti prepoznan prav v občestvu ljubezni.

ZAKLJUČEK

Dragi bratje in sestre! Ob sklepu našega kongresa smo ugotovili, da je istovetnost (identiteta) ravno v novosti našega evangelizacijskega poslanstva (misijona). Naša najgloblja istovetnost je resnična novost, ki jo svet pričakuje, in novost, ki ji bomo omogočili razcvet; obstaja v istovetnosti naše karizme, ki jo naj neprestano poživimo po pastoralnem in bratskem spreobrnjenju, po veselem slavljenju Gospoda in po pričevanju do vseh.

Papež Frančišek, katerega svetel zgled je bil na našem kongresu stalno prisoten, nas močno priganja: Pojdite, pustite, da vas manjši pritegnejo. Če vi ne boste poskrbeli zanje, kdo bo potem to storil? Vi ste manjši bratje za manjše (*minores*) našega časa! Z močjo evangelija jim povejte, da so v Božjih očeh tako zelo pomembni in dragoceni!

Sveti Frančišek, ki je ves postal govorica oznanjevanja, saj je v njem vse govorilo o Gospodu, katerega je trdno postavil v središče svojega srca, nas spodbuja: Ohranimo njegovo navzočnost znotraj stalnega prebivališča, ki naj ga vsak dan v nas izgradimo. Le če bo v središču naše hiše On, bo naša hiša evangelizacijska prižnica.

Nova svetnika, papeža Janez XXIII. in Janez Pavel II., velika oznanjevalca evangelija v našem času, nam črtata gotovo pot za naše življenje in poslanstvo in nam pravita: bodite odprti svetu in vsem pogumno oznanjajte, naj odprejo vrata njihove hiše Kristusu, ki je pravo bogastvo in zadnji smisel vsakega življenja.

*Dragi bratje in sestre velike frančiškanske družine:
Pojdimo skupaj popraviti Gospodovo hišo!*

*Vsa predavanja in dokumenti kongresa
so dosegljivi v različnih jezikih na spletni strani:*

<http://www.ofm.org/SGME2014/relazioni.php>

Zelo priporočam v branje!

Poročilo s

1. mednarodnega kongresa OFM za misijone in evangelizacijo

V Rimu (Sassone) od 18. - 28. maja 2014

Kongres je bil v karmeličanskem duhovnem centru *Il Carmelo* na obrobju Rima v Sassone od 18. do 28. maja 2014. Na kongresu je sodelovalo 150 frančiškanov s petih kontinentov, nekaj sester frančiškank in laikov. Organiziralo ga je Generalno tajništvo za misijone in evangelizacijo (GTME) iz Rima in nanj so bili povabljeni vsi provincialni in medprovincialni tajniki za misijone in evangelizacijo. Našo južnoslovansko konferenco so predstavljali fr. Pero Vreba iz Bosne Srebrene (tajnik za misijone in evangelizacijo v naši konferenci), fr. Miro Šego iz hercegovske province, fr. Anselmo Stulić iz zadarske province, fr. Stojan Damjanović iz splitske province in fr. Pepi Lebreht iz slovenske province.

Tema kongresa je bila: *Vade, repara domum meam* – besede, ki jih je Križani namenil sv. Frančišku Asiškemu v cerkvi sv. Damjana na začetku njegovega spreobrnjenja – »Frančišek, pojdi in popravi mojo cerkev, ki, koto vidiš, se podira!« (2 Čel 10; 3 Čel 2; LegTd 13). Vsebinska tema kongresa je bila: *„Identiteta in novost evangelizacijskega misijona OFM danes“*. Neprestano sta prihajali v ospredje temeljni vprašanja: *Kdo smo?* in *Kaj bi radi?* Čutiti je bilo željo po pozitivni in prebujanju misijonskega in evangelizacijskega duha, saj je to naša poklicnost.

Po pozdravnem nagovoru generalnega tajnika za misijone in evangelizacijo, fr. Massima Teodoldija, in generalnega moderatorja za evangelizacijo, fra Artura Rios Lara, je spregovoril generalni minister Reda, fr. Michael Perry, ki je v svojem govoru poudaril, da »manjši bratje nismo poklicani k reševanju problemov današnjega človeštva, marveč k vodenju ljudi k Jezusu Kristusu, ki nas ozdravlja in nam ponuja življenje v polnosti. Poklicani smo, da z vsemi kot bratje živimo v miru in da skupaj slavimo Boga.« Tem govorom je sledila serija petnajstih predavanj in živahni pogovori s predavatelji.

Rečeno je bilo, da je potrebno pred kakršnimkoli govorom o Bogu najprej poslušati Boga, se z njim pogovarjati, moliti, doživeti vedno znova milost spreobrnjenja, spremembo, biti evangelizirani, da moremo naposled, živeč po svetem evangeliju, pričevati za krščansko življenje in na ta način evangelizirati druge bolj z življenjem kot z besedami. Lahko smo v skušnjavi, da Bogu rečemo: »Poslušaj me, Gospod!«, namesto: »Govori, Gospod, tvoj hla-

pec poslušaj!« Težko nam je *poslušati* Božjo besedo. Nimamo časa in zanimanja za Boga. Sv. Frančišek je najprej Boga, Božjo besedo *poslušal*, zaživel evangelij in šele nato je - iz svojega izkustva - o Bogu *preprosto* in *kratko govoril*. Nam pa večkrat primanjkuje verodostojnosti za tisto, kar govorimo, saj tistega večkrat ne živimo in to zato, ker se premalo pogovarjamo z Bogom. V molitvi je zelo pomembna *ponižnost*, ki gre vedno skupaj z *ponižanjem*. Brez ponižanja ni ponižnosti. Ker ponižanja težko sprejemamo, tudi težko rastemo v ponižnosti.

V zadnji apostolski spodbudi Papeža Frančiška *Evangelii gaudium* (*Veselje evangelija*) je rečeno, da naj nova evangelizacija preide od redne pastore in čistega ohranjanja tradicije v izrazito misijonsko pastoralo (VE 15). V tej preobrazbi pastore ima ključni pomen *spreobrnjenje* vsakega člana cerkvene skupnosti, začeni od škofa (VE 31). Gre za izstop iz lastne *udobnosti* in za pot k vsem *obrobjem*, ki še nimajo evangeljske luči (VE 20). Osebna svetost vernikov mora biti povezana s svetostjo cerkvenih struktur. Krščanstvo kot družbeni pojav se v Evropi končuje. Osebno krščanstvo mora skozi izpit svobode vsakega posameznika. Cerkev vere ne more dati, Cerkev o svoji veri pričuje. Sveti Duh pa vero podari in deluje v vsakem verniku. Razlog za evangelizacijo ni reševanje duš, kot je to bilo nekoč, marveč pričevanje in prenašanje *osebnega veselja* zaradi oznanjevanja, potem ko smo srečali Jezusa in iz ljubezni, ki nas priganja, da z drugimi delimo doživeto srečanje s Kristusom (VE 1; 8).

Poleg predavanj smo imeli možnost spoznati tudi vrsto *pričevanj bratov* in *sester*: skrb za gobavce, bolnike AIDS-a, begunce, romarje... V njih smo videli ustvarjalnost bratov v novih *oblikah evangelizacije*. Vsako pričevanje je vzbudilo zanimive pogovore. *Delo* po različnih *jezikovnih skupinah* je pokazalo na veliko bogastvo pastoralnega dela v frančiškanskem duhu, ki se kaže v prvenstvu: Boga, bratstva in majhnosti v posameznikovem življenju, kakor tudi *skupinsko delo* in *sodelovanje* z drugimi.

Kongres smo zaključili z branjem *Zaključnega sporočila*, ki so ga bratje-udeleženci naslovili na Frančiškovo družino po vsem svetu.

Poročilo je zapisal fr. Pero Vreba, medprovincialni tajnik za misijone in evangelizacijo v JSK

FRANČIŠEK JE ROPAR, JE RAZBOJNIK, KI TE NAPADE NA CESTI ...

(F. Hadjadj)

*Dragi bratje,
Gospod, ki je postal ubog,
da bi mi obogateli,
naj vam podari svoj mir.*

Zaključili smo pastoralno leto, v katerem ste se bratje po župnijah, samostanih, božjih poteh, po misijonih, duhovnih vajah in obnovah in drugje, srečevali z ljudmi, ki so prišli k vam, da bi bili iz vaših besed, predvsem pa iz vašega zgle- da deležni pričevanja o Bogu, ki je ljubezen, o Bogu, ki ne gleda na osebo, ki ne dela razlik med ljudmi, ampak se vsakemu daje v brezmejni ljubezni, ki jo človeštvu prinaša Jezus s svojim trpljenjem in vstajenjem. Vanjo nas uvaja Sveti Duh, nenehni Božji dar, ki nas uči resnic, ki jih besede ne morejo ube- sediti in podobe ne naslikati. Kakšna naloga? Kako se človek ob tem ne bi zdrznil in zatrepetal!

Veliki Pavel je pred to nalogo, pred tem poslan- stvom, vzkliknil: „Ta zaklad pa imamo v lončenih posodah, da bi bila ta presežnost moči Božja in ne iz nas“ (2 Kor 4,7). Mislim, da je prav v tej skriv- nost uspešnega oznanjevanja evangelija. Najbrž je to tudi edini resnični začetek nove evangelizacije, ki nas in celotno Cerkev zaposluje že nekaj desetle- tji. Vse to se lahko začne samo iz Boga. Ne more se začeti iz nas. Z vsakim dnem bolj se bližamo tren- utku, ko bomo morali Boga in njegovo prvenstvo vzeti neizmerno zares. To bo postalo vprašanje ži- vljenja in smrti, preživetja in izginotja. Kakor je po eni strani misel lahko videti trda, neizprosna, pa je po drugi popolnoma logična. Svoj razlog obstoja imamo tako kot Cerkev kot tudi mi kot Frančiško- vi bratje znotraj nje samo v Bogu. Frančiškova be-

sesta, da je „Vodilo in življenje manjših bratov spol- njevanje svetega evangelija našega Gospoda Jezusa Kristusa z življenjem v pokorščini, brez lastnine in v čistosti“ (FPVod 1,1) ni leporečje. V iskanju luči za „temine mojega srca“ je prišel do spoznanja, da mora Jezusa in njegovo besedo začeti jemati zares; to pomeni, da jo mora začeti živeti. V vsakdanu. Ko biva s svojimi brati pri Porcijunkuli. Ko se sam potika v molitvi in premišljevanju po Subasiu. Ko se odpravi misijonarit v Francijo in ko se poda v Sveto deželo. Ko za njim pritiskajo množice, da bi slišale njegovo besedo in se dotaknile njegove obleke (da bi bile deležne dotika svetosti, milostne bližine) in kadar se sam valja v prahu svoje negoto- vosti in strahu pred pogubljenjem. Spolnjevati sve- ti evangelij Gospoda Jezusa Kristusa z življenjem.

Tukaj se v vsej neposrednosti dotikamo vpra- šanja uboštva. Pravzaprav šele na tej točki zač- nemo v resnici živeti brez lastnine, kakor sveti Frančišek zaostri vprašanje uboštva do skrajno- sti. Ko Fabrice Hadjadj razmišlja o tem vprašanju pri Frančišku, ugotavlja: „Tukaj je torej franči- škanska posebnost: na strani tega občutka niča, iz katerega bo privrela Božja moč, ki jo bo Fran- čišek imenoval 'uboštvo'. Ta beseda se z največjo vztrajnostjo pojavlja pri Frančišku in pri Klari. Med dominikanci se največkrat pojavi izraz 'spo- ročati', pri benediktincih je opus Dei, 'liturgija', pri jezuitih 'evangelizacija', začenshi pri vrhovih

družbe, za frančiškane pa 'uboštvo', ki je na pr- vem mestu ... Obstaja nevarnost, da bi razkazo- vali svoje uboštvo, da bi se postavljali kot ubogi, da bi si dali nalepko nekega uboštva. Frančišek se je izogibal temu, da bi razgaljal bogate trgovce. Ni predhodnik teologije osvoboditve, ni marksist. Svetuje, naj „nosijo preprosta oblačila“ (FNPVod 2,14), pa tudi naj ne sodijo in obsojajo (FNPVod 11,10), in vsakega vabi naj sodi in prezira samega sebe (FPVod 2,17). Frančišek ni človek, ki govori o psihološki vrsti osebnega razvoja, zadržanje, ki vlada v njem, ni zaupanje v samega sebe, ampak dejstvo, da svoje zaupanje polaga v Boga. Iz tega se rodi tudi zaupanje v samega sebe, vendar pre- ko Boga in ne v moči lastnih naravnih moči. S takšnim ravnanjem se poroči s krizo. Nadaljuje s trajno notranjo kritiko. Frančišek je ropar, je raz- bojnik, ki te napade na cesti; ne pride ti pomagat, ampak pride, da bi te slekel – poglejmo vratarja v prizoru o 'popolnem veselju': prav ima, ko pravi, da krade miloščino revežem. Frančišek ni člo- vekoljub, ne pomaga revežem, ampak sprejema uboštvo. Če ste ubogi, vas še bolj obuboža. Za- kaj? Ker ve, da je Sveti Duh oče ubogih. Človeško naravo sleče do golega, ko ji odvzame žlindro, po- svetne okraske, da bi se pokazal izvir bitja, da bi videli kako naše bivanje izvira iz Božjega naročja“ (Fabrice Hadjadj, Frančišek Asiški, svetnik krize).

Na ta način uboštvo postane zaostreno radi- kalno. Nobene bližnjice in nobenega obvoza ni, ki bi ga frančiškan lahko ubral, da bi se na tak ali drugačen način izvil iz tega primeža neposredno- sti. Ali je Bog prvi v frančiškanovem življenju, ali pa je njegovo življenje igra, ki ne prepriča nikogar, niti njega samega ne. Ali Bog usmerja odločitve, ali pa ostajam v prazne besede preoblečeni vele- posestnik lastnih ciljev in ambicij. Ali bo bomo dovolili Bogu, da bo začel novo evangelizacijo v naših življenjih, ali pa bo nova evangelizacija sku- pek dokumentov, ki naj nam pričarajo varljivo občutje, da delamo in imamo stvari v rokah.

Dragi bratje, smo v letu, v katerem obhajamo 500-letnico naše province. Njene poti se bomo spomnili na simpoziju, ki bo 12. in 13. septembra

v samostanu na Tromostovju. Na ta simpozij, ki ga pripravlja dr. Jože Škofljanec, vas lepo vabim in vas prosim, da si že danes tiste dneve zapiše- te na svoj koledar. Na ta način želimo dediščino preteklosti sprejeti v svojo sedanost s hvaležno- stjo in ponižnostjo pred brati, ki so preteklost ustvarjali in oblikovali, da bi mi mogli postati njeni oskrbniki v našem času. Na praznik povi- šanja svetega Križa, ki je god naše province, se bomo 14. septembra v liturgičnem slavlju skupaj z našimi škofi in verniki, h katerim smo poslani, zahvalili Bogu za dar poklicanosti, ki nam ga daje živeti v Slovenski frančiškanski provinci svetega Križa. To slavlje bo popoldne ob šestnajstih, da se ga bo lahko udeležilo čim več bratov z vseh kon- cev province. Naj tudi ta dogodek najde mesto na seznamu vaših obveznosti v septembru.

Glavno praznovanje pa bo vsekakor naša pot navznoter. Vse zunanje, vsa dogajanja bodo samo lupina, če v tem letu ne bomo poglobili naše po- vezanosti z Bogom. Po zgledu svetega očeta Fran- čiška se hočemo nenehno pogovarjati z Gospo- dom Jezusom, da bi mogli postati izpolnjevalci njegove volje, kakor je on izpolnil Očetovo voljo. V tem je naša moč, to je tudi naše sporočilo, ki ga želimo posredovati bratom in sestram.

Ko je sveti Frančišek začel razumeti Jezusovo naročilo: „Pojdi in popravi mojo Cerkev, ki je, ka- kor vidiš, vsa v ruševinah,“ ni hodil okoli škofov in papeža, da bi jih poučil, kako naj vršijo svojo pastirsko službo. Šel je h gospodu papežu in ga prosil, da bi smel živeti evangelij. Prenova Cerkve se je začela s tem, da je sam vzel evangelij tako zares, da ga je spremenil v svoje življenje. Ali je naša pot lahko drugačna?

Dragi bratje, zahvaljujem se vam za vse delo, ki ste ga v preteklem pastoralnem letu naredili vsak na svojem mestu služenja Bogu in ljudem. Želim vam, da se v počitniških mesecih odpoči- jete in poglobite svojo povezanost z Bogom, da jo boste mogli jeseni z obnovljeno močjo razodevati v ljubezni do vsakega človeka.

*p. Stane Zore
provincialni minister*

Odslovitev Dragana Vampole iz reda s samim dejanjem

B r. Dragan Vampola me je 11. junija 2014 po elektronski pošti prosil za pogovor za pone- deljek, 16. junija 2014, kar sva potem potrdi- la še v telefonskem pogovoru 13. junija.

V ponedeljek, 16. junija 2014 sva se dobila ob 14.00. Njegovo glavno sporočilo je bilo, da se je odločil, da zapusti red in da zapusti tudi katoliško Cerkev. S seboj je prinesel natipkano in podpisano

izjavo, ki nosi datum 16. junij 2014 in v kateri pra- vi, da se je „odločil zapustiti frančiškanski red in katoliško cerkev“.

Provincialni definitorij, ki je imel sejo 18. ju- nija 2014 ob 16.00 na Viču, se je seznanil z odlo- čitvijo in izjavami Dragana Vampole in v skladu s kan. 694 §1 Zakonika cerkvenega prava in člena 259 §2 Generalnih konstitucij ugotovil, da Dra- gan Vampola „s samim dejanjem velja za odslo- vljenega“ iz reda.

*p. Stane Zore
provincialni minister*

Št.: 35/2014

Datum: 22. april 2014

Zapisnik 6. redne seje
provincialnega definitorija

LJ - Vič, 22. april 2014

Šesta redna seja provincialnega definitorija je potekala 22. aprila 2014 v samostanu naših bratov na Viču v Ljubljani. Začela se je ob 9.30 uri, udeležili pa so se je provincialni minister p. Stane Zore, provincialni vikar p. Marjan Čuden, definitorji province p. Marjan Čuk, p. Pepi Lebreht, br. Miran Špelič, p. Ambrož Mušič in p. Andraž Arko ter tajnik province br. Janez Papa. Sejo smo pričeli s kratko molitvijo, ki jo je pripravil p. Marjan Čuk.

1. Sprejem zapisnika in pojasnila

Zapisnik je bil sprejet.

2. Dopisi na definitorij**Škofija Koper – samostan Strunjan**

Potekajo pogovori med škofijo Koper in našo provinco glede lastnine samostana v Strunjanu. Provincialni minister je pripravil osnutek odgovora škofiji Koper. V odgovor provincialnega ministra se doda še dekret generalnega ministra iz leta 1955, mnenje tridentinskega provincialnega ministra, da so bratje imeli pravico odnesti stvari, ki so jih odnesli, saj so samostani spadali pod njihovo jurisdikcijo. Pojasnimo, da se želimo srečati in pogovoriti, ne samo s papirji.

Sveta Trojica

Bratstvo pri Sveti Trojici je predlagalo posinovljenje zakoncev Lizike in Vinka Ploja in navedlo razloge za posinovljenje. Predlog je bil sprejet.

**3. Plenarni svet province
(13. in 14. 5. 2014 na Viču)**

Vsebina: ekonomska vprašanja in nepremičnine v provinci

PSP bomo začeli v torek, 13. 5. zvečer in končali v sredo, 14. 5. do večera.

Moderator za bogoslužje in molitev:

p. Ambrož Mušič

Gradivo se bo članom PSP poslalo po elektronski pošti.

Določili smo tudi urnik dogajanja na PSP.

Predlagane teme:

- stanje province
- strategija (finančna, nepremičninska)
- katere hiše so in katere niso samooskrbne
- obnova in vzdrževanje hiš
- katere dejavnosti so združljive in vzdržljive
- Kaj narediti v nazaj vrnjenem AGRFT?
- vprašanje lastništva in najemnin v Ljubljani-Center

4. Dan province pri Novi Štifti (28. 5. 2014)

Zbiranje od 9.30 naprej.

11.00	molitev (bratje z začasnimi obljubami in magister) in nagovor (p. Stane Zore)
12.00	kosilo

5. Poročilo provincialnega ekonoma

Provincialni ekonom p. Marjan Čuk je predstavil ekonomsko stanje province. Definitorij je podprl tudi predlog Sveta za gospodarske zadeve o pomoči Kostanjevici pri menjavi oken ter Kopru pri obnovi ozvočenja.

6. 500-letnica province (dogajanje in dogodki)

Definitorij je preveril, kako daleč so pripravljeni posamezni dogodki v zvezi s praznovanjem in še konkretiziral nekatere naloge.

7. Razno

- Obravnavali so še nekaj prošenj in dopisov bratov in drugih ljudi.
- **Br. Tilen Gregor Urtelj** je napisal prošnjo za spregled od zaobljub, saj bi sicer moral začeti postopek odslovitve iz reda. Izpeljan je bil potreben postopek in prošnja je sedaj v Rimu pri generalnem ministru.

Prihodnja seja bo v torek 27. maja 2014 ob 9.00 na Viču.

Sejo smo sklenili s kosilom ob 12.40 uri, za katerega se viškemu bratstvu lepo zahvaljujemo.

*br. Janez Papa
tajnik province*

Št.: 48/2014

Datum: 27. maj 2014

Zapisnik 7. redne seje
provincialnega definitorija

LJ - Vič, 27. maj 2014

Sedma redna seja provincialnega definitorija je potekala 27. maja 2014 v samostanu naših bratov na Viču v Ljubljani. Začela se je ob 9.30 uri, udeležili pa so se je provincialni minister p. Stane Zore, provincialni vikar p. Marjan Čuden, definitorji province p. Marjan Čuk, br. Miran Špelič, p. Ambrož Mušič in p. Andraž Arko ter tajnik province br. Janez Papa. Sejo smo pričeli s kratko molitvijo, ki jo je pripravil p. Andraž Arko. Odsoten je p. Pepi Lebreht, ker je v Rimu na seminarju za misijone.

1. Sprejem zapisnika in pojasnila

Zapisnik je bil sprejet. Sprejet je bil tudi zapisnik plenarnega sveta province. Sklepi in zadolžitve iz prejšnjega zapisnika definitorija se izpolnjujejo.

2. Izpolnitev nalog, ki nam jih je naložil plenarni svet province

Definitorij je pregledal sklepe PSP in določil podrobnosti.

3. Provincialovo poročilo o stanju province

Provincialni minister je predstavil personalno stanje province. Zdravstveno stanje je dokaj poznano. Skoraj ni hiše, kjer ne bi bilo kakšnega resnejšega bolnika.

4. Dopisi na definitorij

Obravnavali smo nekaj osebnih prošenj bratov.

P. Peter Lavrih prosi za romanje po Baragovi deželi od 19. do 26. 9. 2014. Samostanski kapitelj je prošnjo odobril. Definitorij je glasoval pozitivno.

Odgovor škofa Jurija glede najemne pogodbe za Strunjan vztraja pri predlogu, ki ga je škofija poslala 13. februarja 2014. P. Stane, p. Niko, p. Viktor, p. Boris in p. Marjan Čuden bodo poiskali termin za srečanje s škofom, kjer bodo v živo predstavili stališče province.

5. 500-letnica province (dogajanje in dogodki)

Definitorij je ponovno preveril, kako daleč so pripravljeni posamezni dogodki v zvezi s praznovanjem in še konkretiziral nekatere naloge.

Prihodnja seja bo v sredo 18. junija 2014 ob 16.00 na Viču.

Sejo smo sklenili s kosilom ob 12.30 uri, za katerega se viškemu bratstvu lepo zahvaljujemo.

*br. Janez Papa
tajnik province*

Št.: 57/2014

Datum: 18. junij 2014

Zapisnik 8. redne seje provincialnega definitorija

LJ - Vič, 18. junij 2014

Osma redna seja provincialnega definitorija je potekala 18. junija 2014 v samostanu naših bratov na Viču v Ljubljani. Začela se je ob 16.00 uri, udeležili pa so se je provincialni minister p. Stane Zore, provincialni vikar p. Marjan Čuden, definitorji province p. Marjan Čuk, br. Miran Špelič, p. Pepi Lebreht, p. Ambrož Mušič in p. Andraž Arko ter tajnik province br. Janez Papa. Sejo smo pričeli s kratko molitvijo, ki jo je pripravil p. Pepi Lebreht.

1. Sprejem zapisnika in pojasnila

Zapisnik je bil sprejet.

2. Pogovori s škofijo Koper glede Strunjana

Na binkoštni ponedeljek je bilo srečanje na škofiji v Kopru, pri katerem so z naše strani sodelovali p. Stane, p. Marjan Čuden, P. Niko, P. Boris, p. Viktor ter škof Jurij, gen. vikar Jože Koren, škofijski ekonom in kancler.

P. Marjan Čuden je na seji definitorija predstavil vsebino pogovorov s škofijo

Koper in pravno mnenje p. Viktorja. P. Stane, p. Marjan Čuden in p. Boris se bodo v petek ponovno srečali s škofom.

3. Dopisi na definitorij

Br. Dragan Vampola obvešča, da se je odločil zapustiti red in katoliško Cerkev. V torek, 17.6.2014 je že zapustil Brezje. Gre za odpust *ipso facto*, ker je zapustil katoliško vero (CIC kan. 694 §2).

Obravnavali smo tudi nekaj drugih osebnih prošenj in dopisov bratov.

4. 500-letnica province (dogajanje in dogodki)

- 11.9.2014 – simpozij na Trsatu
- 12.-13.9.2014 – simpozij v Ljubljani
- Provincialni minister bo povabil brate, da pridejo na eno ali drugo lokacijo.
- 12.9.2014 ob 20.15 Sattnerjev oratorij v LJ – Center
- 13.9.2014 ob 18h Sattnerjev oratorij na Sveti Gori
- Ta dan bo tudi obisk papeža Frančiška v Redipuglii.
- 14.9.2014 ob 16h slovesna sv. maša in prepevanje združenih frančiškanskih zborov v Šiški
- 4.10.2014 – po maši koncert del naših OFM skladateljev v LJ – Center
- izdelava plakata in filmčka (trailerja) – odstran na spletni strani je urejena
- V naslednjih letih bi se lahko pripravili kratki filmčki z različnimi aspekti frančiškanskega življenja.
- foto razstava naših samostanov - razstava se je začela pri Novi Štifti ob dnevu province.

- Pripraviti je treba še kratek opis zgodovine. Panoje si lahko sposodimo na Viču..
- Morda bi v letu posvečenega življenja še širše (ne samo na znanstveni ravni) približali naše delovanje in način življenja.

5. Razno

- **P. Ambrož Mušič** je predstavil idejo, da bi se začel postopek za beatifikacijo p. Marjana Valenčaka. Prvi korak je zbiranje gradiva, npr. diplomatska naloga na to temo. V mesecu februarju naj bo ob 15. obletnici njegove smrti (12.2.2000) komemoracija oz. akademija, ter se povabi ljudi, da povejo svoja pričevanja in spomine nanj.
- Po pogovoru smo se odločili, da bo prihodnje leto noviciat spet na Sveti Gori, saj bosta dva novinca.

Prihodnja seja bo v torek 9. septembra 2014 ob 9.00 na Viču.

Sejo smo sklenili s piknikom ob 19.00 uri, za katerega se viškemu bratstvu lepo zahvaljujemo.

*br. Janez Papa
tajnik province*

Sklepi plenarnega sveta province

(Vič, 13. in 14. maj 2014)

Prvi sklep PSP: Lastništvo AGRFT in lokalov.

Drugi sklep PSP: Gvardijani in ekonom naj preverijo skladnost poslanih izračunov nepremičninskega davka z dejanskim stanjem nepremičnin. Preveriti je treba, kaj se da znotraj namembnosti prostorov spremeniti za zmanjšanje davčnih stopenj. Kjer še ni, je treba vložiti vlogo za kulturne spomenike.

Tretji sklep PSP: Hiše naj v sodelovanju s Svetom za gospodarske zadeve pripravijo idejne načrte in projekte za obnovo in ureditev samo-

stanov in cerkva. Provinca pa bo na podlagi prijavljenih projektov pomagala sofinancirati le-te.

Četrti sklep PSP: Ustanovitev štipendijskega sklada za študente in dijake iz socialno ogroženih družin je predstavljena na jesen, ko bo p. Edvard Kovač pripravil potrebne predloge.

Peti sklep PSP: Novomeški samostan bo poskrbel za urejenost groba v Brežicah.

Šesti sklep PSP: Sprememba stopenj plačevanja prispevkov prokuraturi.

POSTULAT

SREČANJE REDOVNIŠKIH POSTULANTOV

KORUS spremlja že prve korake tistih, ki vstopajo v redovniški način življenja in tako smo se 10. 5. 2014 zbrali v Celju na srečanju vseh kandidatov in postulantom, moških in ženskih redov v Sloveniji.

Topel sprejem bratov kapucinov in sester Frančiškank Marijinih misijonark nas je vse skupaj uvedel v dan, ki je bil namenjen v prvi vrsti srečanju med fanti in dekleti, ki so v istem letu vstopili na podobne poti iskanja in preverjanja poti poklicanosti. S. Hermina Nemšak FBS nam je predstavila KORUS in izrazila veselje nad tem, da smo lahko skupaj zbrani v različnosti in preprostosti na začetku naše redovne poti. Br. Jakob Kunšič OFMCap in s. Grazyna Mech FMM sta pripravila program za ves dan, ki se je iz različnih vidikov dotikal naše poklicanosti.

Skozi pogovor smo spoznavali naše odgovore na vprašanje iz obreda sprejema v postulat: »Kaj želiš, predragi sin/preljuba hči?«. Skozi različne odlomke Svetega pisma smo odkrivali pomen in veličino, kaj pomeni biti učenec Gospoda Jezusa. S pomočjo cerkvenih dokumentov, ki govorijo o poklicanosti pa smo preverili, kako se je to prepoznavanje in razumevanje Gospodovega vabila udeleževalo skozi stoletja znotraj Cerkve. Sinteza

nas je privedla do spoznanja forme poti poklica v treh korakih: a) navdušenje ob poklicu in odkritje Gospodovega obličja; b) hoja za Gospodom in

slutnja prvih sledi trpljenja, soočanje z nepoznavanjem celostnosti Gospoda Jezusa; c) prejem Sv. Duha, dopolnitev poklica, dar zaupanja Gospodu, postati resnične priče.

Skupno razmišljanje in molitev je kronalo bratsko in sestrsko kosilo skupaj s kapucini in sestrami FMM, zatem pa je sledil še ogled samostana in kratek vzpon na grič za samostanom, do cerkvice sv. Miklavža, kjer smo si iz zvonika lahko ogledali prečudovit razgled na Celje z okolico. V pogovoru smo se dotaknili še vseh treh zaob-

ljub oz. evangelijskih svetov, ki morajo sočasno z motrenjem teorije in idealov, postati vsakodnevno udejanjanje ljubezni, tudi v preizkušnjah.

Vse to je za postulante inulantke pomenilo duhovno obogatitev, srečanja z vrstniki, ki so na podobni poti, stkanje prvih prijateljskih vezi in globoko hvaležnost vseh, ki nas na tej poti spremljajo, predvsem pa Bogu za dar poklica in prošnja za navdušenje in zvestobo.

Jan Dominik Bogataj

»PO POTEH SVETEGA FRANČIŠKA«

Romanje novincev JKPM OFM v Assisi

V letošnjem letu smo se trsatski novinci pridno učili italijanščino, in prišel je čas, da pokažemo svoje znanje. Za vsako snov ali predmet pa se spodobi, da se opravi tudi izpit. Naš izpit je potekal malo drugače, in sicer je izpit trajal kar na terenu polnih 6 dni, s srečanjem novincev južnoslovanske konference, ko smo skupaj romali v Assisi in tako šli po poteh sv. Frančiška.

Romanje je imelo naslov: »Po poteh Sv. Frančiška«. Letos je romanje organiziral noviciat Bosne Srebrene in njihov magister br. Marko Ešegović.

Vse skupaj se je začelo v nedeljo 6. aprila s skupno večerjo vseh novincev na Trsat, kjer se nas je zbralo kar 39 mladih frančiškanov z magistri, ki smo si želeli iti po poteh sv. Frančiška. Odhod s Trsata je bil v ponedeljek zgodaj zjutraj. Na poti do Assisija pa smo pobrali tudi mojega magistra p. Pepija.

V Assisi smo prispeli po 10 urah potovanja, ko smo vsi dobili svoje sobe s „cimri“ pri frančiškanskih sestrah misijonarkah. Sestre imajo svoj samostan takoj za Porcijunkulo. Kmalu po tem, ko smo se namestili v sobah smo odšli v svetišče sv. Damjana, mojega zavetnika, kjer smo si najprej ogledali svetišče, ter tam slavili sv. mašo. Prišel je večer, in s tem tudi vrnitev v dom, kjer smo prebivali. Večernice smo vse dni našega bivanja pri sestrah molili v Porcijunkuli, in sicer smo jih

pelili v italijanščini. To petje večernic je bilo zelo zanimivo, pojejo namreč tako hitro, da jim težko slediš. Pred zaključkom prvega dne, pa se mi je že zgodila manjša nesreča, in sicer so sestre pred našim dogovorom zaprle vrata, in kaj mi drugega preostane, kot da sem moral preskočiti ograjo. No, ta preskok se mi je malce ponesrečil in sem pri tem padel in si malce poškodoval nogo. Tako se je zaključil naš prvi romarski dan.

Drugi dan pa smo si ogledali svetišče Rivotorto, pot pa smo nadaljevali do svetišča Greccio, kjer smo si najprej ogledali svetišče in tam imeli sv. mašo. Nato smo vsi skupaj odšli proti našemu avtobusu in na parkirišču srečali p. Raniera Cantalamessa. Kdor ga ne pozna, on je spovednik in papeški pridigar. Ob tej priliki je nastalo kar nekaj fotografij. Pot smo nadaljevali v Fonte Colombo, kjer smo si ogledali različne jame, kjer se je zgodilo marsikaj, a največ: tam je napisano naše vodilo. Dan smo nadaljevali z obiskom svetišča La Foresta, ter Poggio Bustone.

Tretji dan našega romanja pa smo začeli s sveto mašo v sami Porcijunkuli, in ta dan smo si lahko malo bolj podrobno pogledali to baziliko, ki je zares veličastna in lepa. Popoldne pa smo nadaljevali z obiskom samotišča Carceri, od tam pa smo se sprehodili po Assisiju, do sv. Damjana, kjer smo se udeležili večernic in čaščenja Najsvetejšega.

Četrty dan pa je bil, kot bi rekli dan D, in sicer smo ves dan preživeli v Assisiju. Sveto mašo smo imeli na grobu sv. Frančiška, po maši pa smo bili kar nekaj časa prosti, da smo si lahko ogledali Frančiškovo rojstno hišo, danes je na tem mestu cerkev, baziliko sv. Klare, kjer danes visi originalni križ sv. Damjana, cerkev sv. Rufina – prvega assiškega mučenca, ogledali smo si tudi prvo škofovsko središče, škofijski dvor,...Tisti, ki si nismo uspeli vsega pogledati dopoldne, pa smo se v Assisi lahko vrnili še popoldne.

V petek zjutraj pa smo se poslovili od sester in se podali proti gori La Verna. Ko smo prispeli do cilja in se »namestili« po svojih sobah smo si skupaj ogledali samostan in samo svetišče z vsemi pripadajočimi objekti. Med te pripadajoče objekte pa spada tudi »cappella delle stimmate«. V tej kapeli smo tudi romarji imeli svojo sveto mašo. Omenil sem že namestitev v sobah, to nikomur ni delalo problema, razen br. Damjanu. Dobil sem sobo, ampak te sobe ni nihče odpiral že kar nekaj časa, in tudi vode ni nihče pušchal že lep čas, tako da je moja soba po štirih urah zračenja in po seveda precej krajšem puščanju vode še vedno tako smrdela, da sem lepo zvečer vse skupaj zaprl in odšel prosit dobre ljudi za prenočišče. No, tu sem imel več sreče. Prvega sem na hodniku srečal sonovince Ivico, ki mi je odstopil svojo sobo, tako da sem prespal pri njem na tleh, kot pravi sv. Frančišek.

Pred nami pa je že sobota, zadnji dan našega romanja. Podali smo se proti Padovi, kjer je doma veliki svetnik in priprošnjik sv. Anton Padovanski. Po prihodu v Padovo in ogledu bazilike smo imeli zopet prosti čas. No, tudi tu sem jo pošteno zakuhal mojemu trsatskemu magistru p. Zoranu – namreč br. Damjan se je izgubil v Padovi. No, v tej nesreči pa sem imel tudi srečo, da nisem bil sam, bili smo 3 sobratje iz 3 provinc. Seveda so nas nekateri iskali po baziliki, ampak mi smo bili nekje drugje in ne tam, kjer bi morali biti. Ko smo se končno le vsi našli, pa smo jo skupaj ubrali proti svetišču sv. Leopolda Mandiča, kjer bi morali začeti s sveto mašo ob 15. uri, ampak ker ni bilo pogrešanih in tistih, ki so nas iskali, in ker nismo takoj našli tega svetišča se je posledično tudi sveta maša začela z zamudo. No, ampak,

jaz sem tak, če vsi zaradi mene trpijo se jim tudi opravičim, tako sem prijel za mikrofona v avtobusu in se vsem iskreno zahvalil za iskanje in potrpežljivost, še posebej vodji romanja in p. Zoranu. Odpeljali smo se proti Trsatu. Vmes smo odložili še p. Pepija še nekje v Italiji na nekem počivališču. Na Trsat smo prispeli okoli 21.ure

Bogu hvala za tako lepo romanje, in da nas je na vseh poteh čuval in srečno vodil!

V poročilu iz romanja je razvidno, da se nam je dogajalo marsikaj, no važno je to, da sem glede na padec in izgubo prišel na Trsat živ, zdrav in cel.

Bilo je zares lepo romanje in Bogu hvala za takšna nova spoznanja, ki so me obogatila z novimi izkušnjami.

Br. Damjan

Br. Damjan pod originalnim križem Sv. Damjana.

Skupna slika s p. Ranierom Cantalamesso – na sredini

Skupna slika vseh romarjev

TRSATSKI NOVINCI NA OBISKU PRI NOVINCIIH SPLITSKE PROVINCE

KLERIKAT

ROMANJE K IZVIROM NAŠE PROVINCE

Trsatski novinci smo zopet za 4 dni zapustili prelepi Trsat in odšli na obisk. Splitski novinci so pri nas že bili in spodobilo se je, da jim obisk vrnemo. Splitska provinca ima svoj noviciat na otoku Visovac. Ta otok leži na reki Krki, res prelepa pokrajina. S Trsata smo odšli v torek po kosilu. Ko smo prispeli do pomola, so nas lepo pričakali s svojim čolničem in nas popeljali po lepi Krki na otok, kjer so nas pričakali še ostali novinci. Ta večer smo izkoristili za molitev večernic, majniške pobožnosti in malo rekreacije. V sredo pa smo začeli z našimi izleti, in sicer obiskali smo Sinj, ter si ga malo ogledali. Obiskali pa smo tudi Imotski – tam ima njihova provinca postulat. Letos imajo namreč 6 postulantov. Sledila je sveta maša, in po maši zares obilno kosilo. Po kosilu pa smo si šli ogledat 2 jezera – rdeče in modro. Posebnost teh dveh jezer pa je, da kamen, ki bi ga vrgli v ti dve jezera ne bi nikakor pristal v vodi. Po tem zanimivem ogledu pa smo se odpeljali v Split, kjer smo si ogledali Dioklecijanovo palačo ter cerkev. V samem Splitu imajo splitski frančiškani tudi svoj klerikat in ogledali smo si ga. Imajo okoli 30 bogoslovcev. To ni nek klasični samostan, ampak gre v bistvu za zelo veliko zgrad-

bo, kot nekakšen blok. To stavbo uporablja tudi tamkajšnja filozofska fakulteta, tako, da jo lahko vzdržujejo. Pravi luksuz. V četrtek pa smo imeli v načrtu pogledati Krkine slapove, a zaradi močne burje (naš vicemagister bi rekel: malo jače od mineralne) smo morali zamenjati načrt in smo si ogledali mesto Šibenik. Popoldan pa smo si pogledali mesto Knin. O tem kraju pa moram povedati naslednje: na razdalji 2 km stojijo 3 cerkve. 1 cerkev stoji, 2 cerkev je prirejena iz prostorov bivše tovarne, (zelo praktična in lepa, imajo drsna vrata), in 3. cerkev se še gradi. V današnjih časih gradijo cerkev in to kako lepo! V tej cerkvi smo tudi obhajali sveto mašo, pri kateri je bilo veliko ljudi. Pred nami je že petek, ko smo si ogledali Visovško galerijo. V tej galeriji se nahaja mnogo lepega, a najlepša je slika: »Marija s sv. Kozmom in Damjanom«. Po zadnjem skupnem kosilu pa smo si podali roke v slovo in tako zaključili naš 4 dnevni obisk Visovca in Dalmacije.

Bilo nam je zelo lepo in mislim, da nam bo to druženje še dolgo ostalo v spominu.

br. Damjan

Bratje v začetni vzgoji smo se skupaj z magistrom, v sredo 12. februarja 2014, odpravili na štiridnevno romanje k zgodovinskim izvirom naše Slovenske frančiškanske province, v Bosno. Namesto zimovanja smo se, ob letos približujoči 500. letnici naše province, ki se je razvila ravno iz province Bosna Srebrena, odpeljali k bratom, da bi spoznavali zgodovino, kulturne značilnosti ter utrip in dušo bosanskega frančiškanstva.

Vsi trenutki te kratke ekskurzije so bili prepredeni z globokim občudovanjem njihove bratske gostoljubnosti, odprtosti in preprostosti. Močno

nas je navdihnila njihova povezanost z ljudmi, preko različnih ravni delovanja; od preprostega skupnega življenja v krajih, pastoralnega delovanja, odnosi z muslimani, pa vse do bogatega kulturnega in znanstvenega prispevka, ki ga dajejo kristjanom in vsej družbi. Zgled njihovega specifičnega in unikatnega frančiškanskega življenja je lahko vsem nam v izziv, kako se približati ljudem, kako biti odprt do drugačnih, jih sprejemati in biti z njimi. Gostoljubnost in pripravljenost odpreti dom se začeta v srcu, ki pa ga mora napolnjevati ljubezen Gospoda Jezusa Kristusa, da jo lahko delimo naprej drugim.

Na poti od Tolise prek Sarajeva do Jajca

Na poti smo se ustavili pri bratih v samostanu Tolisa, kjer smo si ogledali bogat etnološko-zgodovinski muzej, knjižnico, cerkev in molili na grobu p. Vitomirja Živkoviča, ki je dolgo deloval v Sloveniji, v domačem kraju pa je pokopan. Vse tri noči smo prebili v Sarajevu na »Franjevački teologiji«, kjer imajo frančiškansko fakulteto za okrog 40 klerikov in še toliko laičnih študentov. V kraju Visoko blizu Sarajeva smo si ogledali samostan, malo semenišče in gimnazijo, ki jo vodijo frančiškani. Tam se šola 145 dijakov, od tega jih je 40 malosemeniščnikov (6 postulantov), 70 dijakov pa živi v dijaškem konviktu. Gimnazija ima začetke v letu 1900, vendar so jim jo po 2. svetovni vojni odvzeli, nazaj pa vrnilo šele leta 2007, ko so morali na novo vzpostaviti celoten kompleks.

Ogledali smo si tudi tri najstarejše samostane v provinci, ki kontinuirano delujejo že od 14. stoletja. To so Kraljeva Sutjeska, Fojnica in Kreševo. Povsod smo uživali gostoljuben sprejem, urejenost in bogastvo muzejev, knjižnic, arhivov in razstav. Frančiškani v Bosni so bili in so še res pravi varuhi, skrbniki in posredovalci tamkajšnje kulture v najrazličnejših aspektih; od preprostih bratov, ki so zbirali razne zadeve (fosile, knjige, vžigalnike, ljudske umetnine, znamke...) pa vse do hrambe vrhunskih zgodovinskih artiklov (listine, inkunabule – večina (53 od 64) bosanskih je v frančiškanskih samostanih...). Tudi samostan v Jajcu je pomemben branik katolištva, kulture in močnega pastoralnega delovanja med

ljudmi. Med zadnjo vojno je bil skupaj s cerkvijo, tako kot mnogo ostalega, porušen, sedaj pa se trudijo za obnovo.

V samem Sarajevu delujejo bratje v treh hišah; na Teologiji, Provincialatu Kovačiči in pri sv. Antonu v centru mesta. Osupljiva je njihova skrb za reveže v okviru kruha sv. Antona, ko vsak dan zagotovijo topel obrok več kot 1000 ljudem iz socialnega dna. Imajo tudi študentski dom za 140 študentov, moderno dvorano za konference in srečanja in močno informativno-založniško dejavnost. Frančiškanski medijski center »Svjetlo riječi« se lahko pohvali z radijskimi in televizijskimi oddajami, bogato izdajo knjig in revij ter skrbjo za promocijo in aktivno udeležbo province na družbenih in kulturnih področjih.

Zgodovinsko ozadje izvira naše province

Manjši bratje so prvič prišli na ta prostor leta 1248, od leta 1291 pa so kot edina ustanova na tem področju stalno navzoči. Leta 1339 je bila ustanovljena Bosanska vikarija. V 15. stoletju je turška nevarnost zelo zaznamovala te kraje, ljudi in njihovo zgodovino. Po turški osvojitvi Bosne leta 1463 so bile otežkočene povezave s severnejšimi samostani, zato so leta 1514 vikariat razdelili na Bosno Srebreno (področje pod turški okupacijo) in Bosno-Hrvatsko (svobodno področje). Iz slednje se je kasneje tekom let razvila tudi naša slovenska provinca.

V teh letih so frančiškani relativno mirno živeli pod turško oblastjo, saj jim je sultan Mehmed II. El Fatih leta 1463 zagotovil ahd-namo, s katero so bili razmeroma varni. V začetku 16. stol. pa so se začeli večji pogromi nad kristjani. Ključni dogodek pa so bile avstrijsko-turške vojne, t.i. Bečki rat, v letih od 1683 do 1699. Pod Turki je ostala le še Bosna in Hercegovina, po vojni pa je na tem območju ostalo le še kakih 17.000 katolikov (prej več kot 100.000) in trije frančiškanski samostani z 29 brati. To je bila najnižja točka v zgodovini. V 18. stoletju si je katoliški življ opomogel, tudi zaradi navzočnosti bratov. Leta 1757 je prišlo do ponovne delitve, ko so iz province Bosne Srebrenne formirali kustodijo Sv. Križa v Bosni, odcepili pa so se samostani, ki so bili preko Save, v novonastalo provinco Sv. Janez Kapistrana. Od leta

1735 pa vse do leta 1881 je na tleh Bosne deloval Apostolski vikariat, katerega škof je bil vedno frančiškan.

Provinca je dobila v 16. stoletju samostane na ozemlju notranjeavstrijskih dežel; Pazin (1559 od dalmatinske province), Novo mesto in formalno tudi Ljubljano (1559 od avstrijske province), Sveta gora (nov samostan ob romarskem svetišču 1565). Leta 1631 se odcepi Provinca Bosne-Hrvaške in Kranjske, ki se leta 1708 preimenuje v Provincio Hrvške in Kranjske. Leta 1900 pa je prišlo do končne ločitve na hrvaško provinco sv. Cirila in Metoda in Kranjsko provinco sv. Križa.

bratje v začetni vzgoji

OBISK FRANČIŠKANSKIH BOGOSLOVCEV IZ GRADCA

Na neformalen bratski obisk »južnih bratov« so zadnje dni aprila 2014 prišli frančiškanski bogoslovci (ponovinci) avstrijske province in švicarske kustodije, ki so v obdobju začasnih zaobljub nastanjeni v Gradcu. Od nedelje, 27.5. do srede 30.5., so stanovali v samostanu na Tromostovju, dni pa smo preživljali v spoznavanju naše slovenske province, odkrivanju lepote Slovenije in v bratskem druženju.

Za kulturni in umetnostno-zgodovinski vidik je bilo poskrbljeno z ogledom Rupnikovega mozaika v kapeli Zavoda sv. Stanislava, več ljubljanskih cerkva, spoznavanje del arhitekta Jožeta Plečnika ipd. Frančiškansko poslanstvo v tem delu sveta smo spoznavali ob bratih v vseh štirih ljubljanskih samostanih in župnijah, na Sveti Gori, Kostanjevici in na Brezjah. Povsod smo bili

zelo toplo in bratoljubno sprejeti, za kar se še posebej zahvaljujemo. Gostje so bili povsem navdušeni in prevzeti ob obisku sester klaris v Dolnicah, kjer so lahko videli živeto uboštvo na enega izmed najbolj radikalnih načinov. Stvarstvo in zgodovino našega naroda pa smo občudovali na Bledu, v Vrbi ter v Ljubljani.

Gostje - 7 jih je bilo; trije avstrijski (eden je ostal doma) in trije švicarski bogoslovci, skupaj z magistrom p. dr. Willibaldom Hopfgartnerjem – so bili vsi prvič na obisku v Sloveniji, ob odhodu pa navdušeni so vsi zatrjevali, da upajo, da ne zadnjič.

*bratje frančiškani
v začetni vzgoji*

Izobraževalno-pogovorni večer za ministrante

Vsoboto zvečer, 17.5.2014, se je v prostorih frančiškanskega samostana na Tromostovju odvijal izobraževalno-pogovorni večer za ministrante. Povabljeni so bili voditelji ministrantskih skupin v Ljubljani ter tudi ostali gostje. Večer je bil namenjen nekaj interaktivnim predavanjem z debato o liturgični duhovnosti, duhovnosti mladih sodobnega časa, spoznavanju in predajanju liturgične tradicije... Ves čas je minil v sproščenem vzdušju dobre družbe, v odprtem pogovoru o lastnih izkušnjah, izmenjevanju ter skupnemu iskanju rešitev. Na koncu je sledil še agape in čas za bolj neformalno spoznavanje drug drugega ter druženje.

Jan Dominik Bogataj

Dogajanje v kloštru v Novem mestu zadnjega pol leta

Beseda klošter pomeni v Novem mestu to, kar pomenijo frančiškani za Ljubljano. Torej, kdor gre v klošter v Novem mestu, gre k frančiškanom; kdor pa gre k frančiškanom v Ljubljani, pa gre k frančiškanom v Center in ne za Bežigrad ali v Šiško ali na Vič. Krajevne navade, ki jih je pač potrebno spoštovati.

Kaj vse se je torej dogajalo v kloštru v Novem mestu zadnjega pol leta? Poročila so res da izšla za Veliko noč. Tokrat naj bo ponovno napisano, čeravno je težko pisati o dogodkih, ki jih ni malo in je vsak pustil določeno sled v srcu. Osebnostno se sprašujem, kaj vse se dogaja po kloštarih, ko nikoli nič ne poročajo. Predlagam, da bi si vsaj po internetni pošti izmenjevali poročila o dogodkih, s tem bi si izkazovali še večjo medsebojno povezanost kot bratje v eni provinci. Seveda bi bilo s tem več dela, vendar ali ni v nas želja biti bolj eno, ali biti bolj bratje med seboj. Dovolj pridiganja ...

Jaslice so bili lani nekoliko manjše kot prejšnja leta in seveda posledično je bilo v njih manj razno-terih živali. Ob njih se je zvrstilo veliko ljudi, pa tudi koncerti niso manjkali. Ob velikih jaslicah smo imeli še v galeriji ob knjižnici slovensko razstavo »malih« jaslic. Božično dogajanje je hitro minilo in do posta je bil letos kar dolg čas med letom. Seveda v Novem mestu ni bilo čisto tako, saj smo imeli tradicionalno Lurško devetdnevno, tokrat pod naslovom »Preprostost v Cerkvi«. Ljudje so bili zadovoljni z izbranimi govorniki, pa tudi s samo vsebino. Vsakoletni »misijon« za župnijo in bližnjo okolico je tako pustil sled v srcih obiskovalcev in poslušalcev. Na patrocinij ob prazniku Lurške Gospe v bolnišnični kapeli je g. Igor Luzar, voditelj škofijske Karitas Novo mesto, vodil slovesno mašo. Veliko ljudi in lepo pripravljena sv. maša je vse prisotne nagovorila in spodbudila še k večji skrbi za bolne in trpeče, ki jih je vedno več.

Prvoobhajanci, vseh je bilo 35, so s pomočjo mladih animatorjev z nekaj urno duhovno obnovo v Lenartovem domu opravili prvo sveto spoved. Naši birmanci (43) pa so s katehetom br. Janezom poromali na sveto Goro, kjer so opravili še zadnji duhovni vikend. Prišel je postni čas in z njim povezane pobožnosti. Na tiho nedeljo je bil že 12. leto zapored križev pot od ene do druge podružnice, letos od Potovega vrha do Velikega Slatnika; imeli smo čudovito sončno vreme, vendar so še drugi dogodki blizu in daleč odtegnili kar nekaj vsakoletnih obiskovalcev te res nagovarjajoče pobožnosti; vsaka postaja je razdeljena med različne družine župnije, ki besedilo zelo skrbno pripravijo. Pred tiho nedeljo se je na vikend duhovno obnovo podal župnik p. Krizostom, ki je s p. Lovrencem misijonaril v župniji Muta na Koroškem. Nazaj grede sta obiskala tudi bolnega p. Janeza Tretjaka. Hitro je prišel veliki teden. Na cvetno soboto smo obhajali srečanje za bolne, ki je tradicionalno in ga pripravijo sodelavci Karitas. Pride preko 100 bolnih in ostarelih župljanov. Lepo in s hvaležnostjo sodelujejo pri sveti maši, po njej pa se udeležijo pogostitev v samostanski obednici, kjer je za njih s strani mladih pripravljen tudi kulturni program. Veseli in hvaležni so se vrnil vsak na svoj dom. Cvetna nedelja je bila še lepa, medtem ko velikonočno tridnevje, še posebej pa velika noč niso bili lepi dnevi, kar se tiče vremena. Tako nam je odpadla velikonočna procesija, kot še marsikje po Sloveniji. Drugače pa je bil obisk zelo lep, tudi v zadnjih dneh pred spovednico, vendar se tudi v Novem mestu opaža umanjkanje »penitentov«; je pa tudi kar nekaj takih, ki po več letih pristopijo k zakramentu sprave – Bogu hvala za vsakega. Mladi so prišli na velikonočni ponedeljek na velikonočni zajtrk, ter tako drug ob drugem

praznovali največji praznik vere. Od velikega četrtka do petka pred belo nedeljo je potekala birmanska devetdnevna pred praznikom birme, ki je bila na belo soboto, 26. aprila ob 15. uri. K zakramentu potrditve v veri je pristopilo 42 mladih. Bogu hvala za lepo in doživeto praznovanje; birmoval je kanonik in ekonom Novomeške škofije g. Janez Gril, ki ni ravno več birmovanja, vendar je slovesnost opravil suvereno, sproščeno, v pobožnem duhu in domače.

Velikonočno praznovanje je kmalu dobilo svojo dopolnitev še v prvomajskem praznovanju; iz enih počitnic smo tako prešli kar v druge. V času prvomajskih se je skupina 30 romarjev podala s p. Krizostomom po romarski poti bivše skupne države: Džakovo, Beograd, Niš, Škopje in nazaj. Drugačna kultura in pristnost bratov in sester iz juga je še vedno nagovarjajoča ter pušča v človeku pečat. Fantje in možje so poromali na stanovsko romanje v Hrastovlje, na Markovec nad Koproj in Slovensko Istro, kjer so uživali v oljčnih nasadih in slikovitosti istrske pokrajine, ki je bila tisto soboto s soncem ob-sijana. Romali so tudi šmarničarji, skupaj z župnijo Šmihel na Sveto Goro. Bivši župnik in gvardijan pri sv. Lenartu v Novem mestu, p. Simon Peter, nas je gostoljubno sprejel. Skupinica romarjev je poromala tudi k Mariji Pomagaj ob 200-letnici milostne podobe. Sredi junija pa so v Zgornjo Savinjsko dolino poromali še sodelavci župnijske Karitas, pridni čistilci cerkve in ključarji na podružnicah. Ob koncu junija bo poromal še župnijski pevski zbor. Na romanjih ljudi, oziroma farane, res drugače in bolje spoznaš.

Marijin mesec maj je bil tako poln srečanj, praznovanj in romanj. Na nedeljo 11. 5. je 38 otrok prejelo prvo sveto obhajilo. Naj omenim še lepo sv. mašo, pri kateri je sodelovalo 23 zakonskih jubilarcev; dva para sta bila zlata in dva biserna. Po maši so zapeli v starodavni samostanski kleti in se zadržali še kakšno uro v samostanski obednici. Zadnjo nedeljo v mesecu maju pa je bil še Festival družin. Ker je bil festival letos nekoliko pozno in je pač ob koncu maja veliko drugih

praznovanj, je bilo nekoliko manj ljudi, vendar še vedno dovolj, da smo lepo praznovali na samostanskem vrtu, kjer je bil najprej lep in doživeti kulturni program, pripravljen na temo staršev; otroci so zapeli in zaigrali igro pod mentorstvom katehistinje s. Marjete Fajdiga. Zadišale so tudi dobrote z žara. Nekajurno dogajanje se je končalo zgodaj popoldan, tako da smo se nekateri še udeležili slovesne maše ob godu bl. Alojzija Grozdeta na Zaplazu, kjer je bilo tudi škofijsko srečanje župnijskih pastoralnih svetov. Šmarnice za otroke so potekale v župniji na 5. mestih; na 4 podružnicah, kjer je bilo dogajanje precej živahno in so jih vodili laiki sami; doma pa je bil obisk otrok precej slabši.

Veroučno dogajanje smo zaključili kar na prvo nedeljo v juniju. Preko 360 otrok je prejelo spričevala in se Bogu zahvalilo za vse, kar so se v minulemu letu novega naučili. Vsaka izkušnja nas utrdi in okrepi. Tudi 5 zakonskih skupin je imelo zahvalno sv. mašo in potem pikniško druženje na eni od domačij. Zakonci in družine, ki živijo iskren odnos in povabijo preko molitve vsak dan Jezusa v svoje odnose in družine, so velik blagoslov za župnijo.

Če pogledam na statistiko polletja potem nam kaže 30 pogrebov, 23 krstov in 3 poroke. Po drugi strani pa sem prepričan, da se veliko vernikov vsak dan zelo trudi biti boljši in bolj sveti.

Ob pestrem pastoralnem dogajanju naj omenim še skoraj pričeto sanacijo hudih razpok na naši cerkvi. Prav v teh dneh, ko to pišem, bo izbran izvajalec del. Dela bodo velik zalogaj, tako po izvedbeni kot finančni plati. O obnovi bo bolj podrobno poročilo v jeseni.

Če se v počitniških mesecih kaj zadržujete na Dolenjskem prav lepo povabljeni v naš samostan, ki ga želimo narediti še bolj prijaznega za bivanje.

Bratje ob Krki želimo vsem bralcem Poročil doživeti počitnice in na bo Bog vedno z Vami.

P. Krizostom

Mami v slovo

Vse življenje bom čakal na tisto toplino,
ki sem jo doživel na tvojih prsih;
pogrešal tisto varnost,
ki so mi jo prinašale tvoje molitve;
se stegoval po tisti potrpežljivosti,
ki je čakala na prve besede in korake;
hrepenel po tisti sprejetosti,
ki sem jo videl v tvojih očeh;
plesal zaradi tistega veselja,
ki ti ga je prineslo moje ozdravljenje;
iskal tisti prigarani kruh,
ki bo dišal tako kot tvoj;
srkal tisto preroško skrb,
ki me je dohitevala v tvojih korakih;
nabiral moči iz tistega počitka,
ki si mi ga podarila s petjem o angelih,
lovil tiste objeme,
ki so mi vračali samozaupanje;
prosil za tisto ljubezen,
ki nikoli ni zahtevala vračila...
Vse življenje bom v drugih in drugie
iskal te neizbrisne božje sledi,
ki jih je Bog vtisnil vate, mati;
iskal ljudi, ki bi te nadomestili,
me izgubljenega zopet sprejeli
in mi mimo vseh pravic in pravil
vrnili opravljeno sinovstvo;
vse življenje se bom vračal k tebi nazaj -
tja, od koder se vidi naprej,
tja, od koder se ve, zakaj,
tja, kjer se vedno znova napolnijo malhe,
in greš z materinim blagoslovom
kamorkoli na pot v zelenečo pomlad!
Mama, hvala ti za vse!

p. Pavle

+ Marija Jakop rojena Zbičajnik

nagovor ob pogrebu

Dragi bratje in sestre, veliki četrtek je. Dan, ko se spominjamo, da je Jezus svojim, ki so bili na svetu, izkazal ljubezen do konca. V ljubezen do konca je zajel tako umivanje nog učencem kakor tudi postavitve evharistije. Evharistija. Zahvala Bogu, ki jo z darovanjem samega sebe izreka Božji sin, Jezus Kristus. Na isti dan, ko je Jezus svojim izkazal ljubezen do konca, se mi poslavljamo od pokojne mame Marije Jakop. To slovo želimo tudi mi položiti v Jezusovo in našo evharistijo in se zahvaliti Bogu za njeno življenje in za vse, kar je njeno življenje pomenilo njenim najbližjim in vsem, ki so jo v življenju srečevali.

Naj besedo zahvale začnem z njeno pričevanjsko držo v zadnjih dnevih njenega zemeljskega življenja. Zadnjih deset dni, ko se ji je zdravje vidno poslabšalo, je preživela s križem v roki in v priporočanju Bogu in Mariji. Pravzaprav je bil to veliki petek resničnega Kristusovega učenca, ki stoji pod križem, zre umirajočega Gospoda, ki izkazuje ljubezen do konca, obenem pa stoji ob njegovi materi, ki joče nad umirajočim sinom in sprejema njegovo voljo. Veliki petek je vzpostavil občestvo ljubečih pod križem, poslavljanje mame Marije pa je prenavljalo vse, ki so ji bili blizu. Ko je njeno življenje s križem v roki viselo med tukaj in večnostjo, so doživljali duhovne vaje, v katerih jih je nagovarjala živa Božja navzočnost.

Besede zahvale, evharistije, veljajo vsem, ki so v tem času ob njej doživljali njeno predanost Bogu in obenem povabilo k služenju. Zadnji dve leti in pol svojega življenja je bila mama Marija priklenjena na posteljo. Kakor je Jezus, ko je bil povzdignjen z zemlje, vse pritegnil k sebi, tako je mama Marija v tem času vse priklenila k sebi. Ob človeku, ki potrebuje skrb in bližino, moramo vsi ob njem poglobiti vero in človečnost. Tako so ji tudi njeni najbližji skušali pomagati z nego in navzočnostjo. Dajali so ji čas in moči in ji na ta način izkazovali ljubezen in hvaležnost. Posebno priznanje gre njeni hčerki Ani, ki je bila ves čas ob njej, pa tudi vsem drugim hčerkam in sinu p. Pavletu, ki so se ob njeni bolniški postelji vrstili po dnevnem razporedu.

Pokojna mama Marija Jakop se je rodila kot Marija Zbičajnik na Gori nad Zrečami, in sicer 17. maja 1921. Prav danes manjka mesec dni, da bi dopolnila 93 let. Ta presegajo svetopisemskih sedemdeset let dobe našega življenja, osemdeset, če smo krepki. Napolnila jih je s poroko s pokojnim Pavlom Jakopom, ki je umrl pred devetnajstimi leti. Imela sta devet otrok, osem hčera in sina Pavleta, ki je po Božjem klicu postal frančiškan p. Pavle. Ena od hčera jo je že pričakala na oni strani obokov večnosti, ko je iz tega življenja prišla v večnost. Rojevala je skoraj dvanajst let. Dojila je otroke. Ponoči je vstajala, kakor vstajajo mame k svojim otrokom. Za ljudi, zlasti za otroke, je treba poskrbeti ne glede na dan in uro. Podnevi pa je delala, kajti zemlja, ki nas hrani in preživlja, potrebuje našo skrb in bližino podnevi. Vse, noči in dneve, dojenje in motiko, bedenje in utrujenost pa je povezovala z molitvijo in pesmijo.

Med vojno je okusila nesmisel in krutost nasilja. Časi so bili hudi in v hudih časih lahko tudi ljudje postanejo hudi. Veliko je pretrpela. Naj vse doživeto prečistita njeno odpuščanje in Božje usmiljenje. Vse to ji ni zadušilo veselja do molitve in pesmi. Molitev in pesem. Predanost Bogu in veselje do življenja, ki nič posebnega ne daje, pa je vendarle tako lepo, opojno, vredno ga je živeti. Mama Marija je bila delavna. Delavnost je bila sama po sebi umevna. Brez nje je bil včasih človek lačen. Če pa je bila to mama, so bili z njo lačni tudi vsi njeni otroci. Bila pa je tudi skrbna, vesele narave in družabna. Vesel človek ni ujet v svoj majhen svet. Na vseh koncih uhaja ven. Mama Marija je uhajala skozi molitve, ki jih je molila iz svojega srca, in skozi pesmi, ki jih je sestavljala. To dvoje je bilo radost njenega življenja. Rada je pela in še rajši molila. Ob vsem, ob motiki in pesmi, ob rožnem vencu in veselju je v sebi nosila svojega moža in otroke. Živela in delala, trpela in molila je zanje. Oboje, motiko in rožni venec, je sedaj odložila. Da bi poprijeli mi, motiko v pridnosti in skrbi za zemeljsko, rožni venec pa v zavesti, da smo poklicani v večno.

Bila je vesela, da se je primožila tako blizu cerkve Svete Trojice na Gojki. Pomenila je bližino Božjega v njenem življenju. Še več, veselje je bilo izraz njene pripadnosti Cerkvi z veliko začetnico, Cerkvi Kristusovega skrivnostnega telesa. V tem smislu je doživljala tudi duhovništvo v Cerkvi. Ker je ljubila Cerkev, je ljubila tudi duhovnike. Ne samo iz ljubezni do sina p. Pavleta, ki je postal frančiškan. Šlo je za ljubezen do duhovništva v smislu velikega četrtega, v misteriju Jezusovega ostajanja med svojimi vse dni, do konca sveta.

Na cvetno nedeljo letos se je njena bolniška soba spremenila v dvorano zadnje večerje in cvetna nedelja v veliki četrtek. Kako čas in razdalje postanejo nepomembne, presežene. Na ta dan so njeni najbližji imeli ob njeni postelji

poslovilno mašo, ko je še lahko prejela obhajilo pod obema podobama. Zakramente za umirajoče je prejela že teden poprej, ko je dejala, da se odpravlja k možu. Zaupala je v Božjo pomoč, da Jezus izpolnjuje svojo obljubo, da bo prišel po vsakega izmed nas in nas odvedel v Očetovo hišo, kjer je mnogo bivališč.

V ponedeljek v velikem tednu Gospodovega trpljenja smrti in vstajenja je ob 19.15 mirno zaspala ob navzočnosti domačih. Gospoda, ki jo je pridružil svoji smrti, prosimo, naj jo po skrivnosti krsta in evharistije pridruži svojemu vstajenju.

Vsem, ki za pokojno mamo Marijo žalujejo, njenim hčerkam in sinu p. Pavletu, ob besedah sožalja obljubljam tudi molitveno bližino: za mir in pokoj mamine večnosti in za upanje, ki naj živi v srcih tistih, ki ostajajo na tej zemlji.

Spoštovani!

»Vrlo ženo, kdo jo najde! Njena vrednost je daleč nad biseri. Srce njenega moža zaupa vanjo...« svetopisemske besede, ki bi jih ali pa jih morda je, pred skoraj 67 leti, vzkliknil ženin Pavel, ko se je z njim omožila Marija Zbičajnik iz Loške gore pri Zrečah. Prišla je živeti v Dol pod Gojko k Jakopovim, po domače na Medvedovo domačijo, ki je bila takrat zaradi vojne vsa oropana.

Na tej domačiji so se potem izpolnile psalmistove besede: »Tvoja žena bo kakor rodovitna trta sredi tvoje hiše; tvoji otroci bodo kakor oljčne mladike okrog tvoje mize.« In mama Marija, po domače Medvedova Micka, je dala 9 otrok - oljčnih mladik: Marijo, Greto, Elico, Majdo, Pavlijo, Albino, Jožico, Ano in Ireno. Štiri dekleta, fant in štiri dekleta. Prejšnja generacija Medvedovih pa štirje fantje, dekle in štirje fantje. Neverjetno zaporedje.

Večino otrok je rodila doma. Pranje perila je bilo ročno pri bližnjem vodnjaku. Na njej je bila skrb za vzgojo otrok, za organizacijo življenja v hiši nasploh. Morala je biti močna in bila je stroga do sebe in drugih. Si takšno življenje lahko predstavljamo danes? Težko! A tudi takrat so tako številne družine že postajale redkost. Imele pa so svojo prednost - v njih je tekla posebna šola za skromnost, vztrajnost, iznajdljivost, potrpežljivost - za kreposti, ki nam jih danes tako manjka.

Pričakovali bi, da bo ta žena in mati klonila pod težo življenja. A ni. Tudi potem ne, ko ji je umrla hčerka Greta in ko ji zatem umrl še mož. Trpela je, žalovala, a času in Bogu prepustila celjenje ran. Boga ni iskala, vedela je, da je. Kot je poznala rezultate dela, je poznala tudi moč molitve. In veselja, ki ga je njeni duši prinašalo petje. Ogromno pesmi je znala na pamet, pa številne molitve, ki jih je tudi sama sestavljala. Da pa ne bi, kot rečemo širila »krive vere«, jih je dajala v pregled sinu Pavliju.

Mama Marija je gotovo zahteve življenja sprejemala kot priložnosti, da je lahko dejavna, da zmore in ne, da mora, da je uboga. Če je imela priložnost biti v družbi, je znala družbo gor držat s petjem, humorjem. S sosedi je tkala dobre odnose in jih krepila z majsko molitvijo pri vaški kapeli. Posebej srečno obdobje je bilo zanj, ko so prihajali vnuki in pravniki – 18 veselih novic o rojstvu vnukov in prav toliko o rojstvu pravnukov. Kmalu bi dočakala že 19. Sama je večkrat poudarjala: »Kar bi morala dati svojim otrokom, dajem zdaj vnukom in pravnukom!« Najbolj pa je bila srečna, če so bili vsi skupaj. Eden takšnih trenutkov je bilo tudi praznovanje 90-letnice. Takrat je še zaplesala. Kmalu po tem pa tudi hodila ni več, v postelji se je počutila najbolj varno.

Spoštovani! To je del zgodbe Marije Jakop. Predvsem mama je bil njen poklic, biti mama je bilo njeno življenjsko delo, za katero ni prejela kakšnega posebnega priznanja, ali pač. Priznanje svoje vrste, ki je redko, a zato dragoceno kot biser. Dali so ji ga otroci. Do konca zemeljske poti je namreč lahko živela med svojimi, ob hčerki Ani in njeni družini in pogostih obiskih vseh ostalih otrok, ki so bili z doma. Še zlasti v času, ko je bila odvisna od drugih, so po dogovorjenem razporedu prihajale hčerke in sin – za pomoč pri negi, za duhovno oskrbo in za pogovor, pesem, molitev. Imela je privilegij, da je s svojimi v svojem domu bila pri maši, ko ni več mogla v cerkev.

V pogovorih je še vedno podoživljala tudi spomine o vojni, v kateri je kot mlado dekle trepetala za življenje. In še vedno je bilo čutiti bolečino, da ji je vojna vzela tako ljubega brata.

Prav v zadnjih dneh življenja se je kljub telesnim bolečinam in oslabelosti počutila srečno, saj so se obiski njenih še zgostili – tudi zdaj so ure še tekale v molitvi in pesmi. Čutilo se je, da njene, tako rekoč tik pred odhodom izrečne besede: »Tako vas imam rada, da ne morem umret.« povedo, da ji je bilo, kljub teži življenja, lepo. Si sploh lahko kdo želi še več?

Spoštovani domači,

en mesec pred 93. letom lega vaša mama v zemljo. In to na dan, ko v cerkvi praznujemo postavitve mašništva in svete evharistije. Ni naključje – ponos pokojne mame je tudi sin duhovnik – pater Pavle. Sveto obhajilo – Jezus pa je bil gotovo njena izjemna moč in pomoč. Gotovo je tudi zaradi tega dvojega doživela to število let.

Naj rečem le še: »Bogu hvala zanj, da je po njej lahko prihajal Bog med ljudi, saj je Bog ljubezen in po vaši mami, babici in prababici je na ta svet prišlo obilo ljubezni.

Sabina Majcen
Frankolovo, 17. 4. 2014

P. AVGUŠTIN (FRANČIŠEK) JUG

nagovor na pogrebu 5. junija 2014

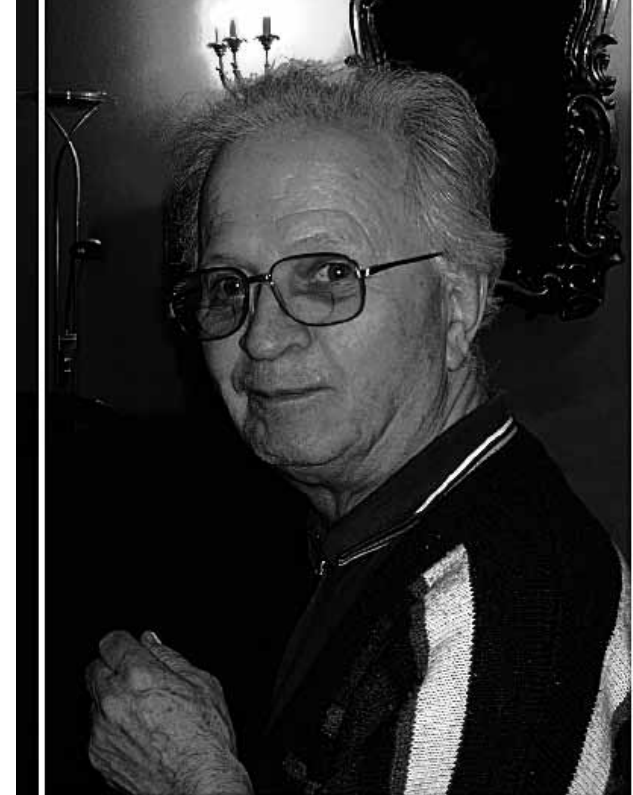
Sveta Marija, Mati Božja, prosi za nas grešnike, zdaj in ob naši smrtni uri.« Naš p. Avguštin, od katerega se danes poslavljamo z mašo zadušnico, je zadnja leta svojega življenja preživel ob ponavljanju te prošnje. Njegovi dnevi so minevali ob poslušanju Radia Ognjišče, ob molitvi brevirja in ob prebiranju jagod rožnega venca. Oči so mu preveč oslabele, da bi lahko bral še kaj drugega, čeprav je rad prebiral verski tisk. Ko smo ga po kosilu položili v posteljo, da si je nekoliko odpočil, je roko vedno najprej stegnil po rožnem vencu, ki ga je imel na polici nad posteljo, da ga je lahko dosegel. In potem je čas preživel z njimi, na katere se v molitvi rožnega venca obračamo.

»Zdaj in ob naši smrtni uri.« Ta je zanj prišla v soboto, na zadnji dan meseca maja, ko smo zaključevali šmarnično pobožnost in je po cerkvah donela pesem: »Zbogom, dan's Marija pravi.« Skupaj smo sedeli pri mizi in p. Avguštin je mirno užival svojo jed. Tedaj je prišla njegova ura. Odložil je žlico in izgubil zavest. In brat Ksaver je rekel: »Marija je prišla ponj!« Na dan, ko smo se spominjali njenega obiskanja pri sorodnici Elizabeti, je tudi pokojni p. Avguštin doživel čas svojega obiskanja. Neverjetno mirno, med brati, ki smo bili z njim pri mizi, je s tega sveta odšel v Božjo večnost. Ko je prišla zdravniška ekipa, je lahko ugotovila samo to, kar ugotavljamo ljudje. P. Avguštin je umrl.

Luč zemeljskega sonca je ugledal 3. marca 1936 kot sin srednjih posestnikov Jožefa Juga in Helene roj. Uršič, v Modražah št. 51. H krstu so ga nesli še istega dne v župnijo Studenice. Pri krstu so mu dali ime Frančišek – kot da bi vedeli, da ima Bog z njim svoje načrte. Dan ali dva pozneje so pokopali njegovo mamo, ki je umrla na porodu. Vse življenje jo je pogrešal.

V šoli je bil umirjen in marljiv učenec. Imel je dober spomin, kar smo vedno znova občudovali vsi, ki smo živeli z njim. Poznal je vsa imena, vse zavetnike raznih cerkva, vse obletnice. Bil je živ šematizem province. Ko je njegov tedanji župnik pisal npravstveno spričevalo ob njegovi prošnji za vstop v red manjših bratov, je zapisal, da so ga njegovi učitelji ohranili v najlepšem spominu.

Župnik Pankracij Poteko, ki ga je imel pokojni p. Avguštin vedno v spoštljivem spominu, je v istem pismu napisal, da mu je Frančišek Jug ministriral do konca ljudske šole in tudi takrat, kadar je prišel domov iz Maribora, kjer je hodil v realno gimnazijo. Še kot otrok je kazal veliko vda-

p. Avguštin Jug OFM
1936–2014

nost domačemu župniku, obenem pa se je zelo zanimal za Cerkev ter že kot otrok čutil z njo. Dolgoletni župnik je ob njegovem obnašanju in značaju vedno gledal bodočega duhovnika, zato je tudi brez pamišljanja priporočil frančiškansko provinčialu, naj ga sprejme.

Prošnjo za sprejem je napisal kot dijak šestega letnika realne gimnazije. Že v prošnji je napisal, da »Frančišek Jug ... obljublja, da se bo potrudil kolikor je v njegovih močeh, da bo postal res dober duhovnik vašega reda.« Za vstop v red je zahteval 18. septembra 1953.

Ker je bil noviciat v tistem času v Novem mestu, je Frančišek Jug v drugi polovici septembra 1953 odšel v samostan v Novem mestu, kjer so mu 25. septembra po maši zjutraj ob šestih dali obleko preizkušnje, kakor pravi naš oče Frančišek, in je postal novinec. Ob tej priložnosti je tudi dobil ime br. Avguštin, na katerega je bil ponosen vse življenje. Leto in dan pozneje, 26. septembra 1954, je v istem samostanu izrekel svoje prve zaobljube in se takoj zatem preselil v Ljubljano, kjer je najprej dokončal gimnazijo, potem pa začel študirati na Teološki fakulteti. Slovesne zaobljube je naredil 3. aprila 1961 v Ljubljani. Subdiakonatski prejel 13. januarja 1963 in diakonat 30. marca 1963; oboje v Ljubljani, kjer je bil 29. junija 1963 posvečen v mašnika. Tam je lani tudi z velikim veseljem in ponosom obhajal svojo zlato mašo.

Kot duhovnik je služil božjemu ljudstvu v Novi Gorici, pri Sveti Trojici, na Viču v Ljubljani, v Dobovi, v Mariboru, na Sveti Gori, pri Novi Štiti, v Novem mestu in nazadnje v Ljubljani, kjer je bil najdlje: od leta 1994 naprej. Na teh kra-

jih je opravljal različne službe v samostanih in župnijah. Bil je gvardijan, vikar, ekonom, pa tudi župnik, kaplan, katehet, spovednik, voditelj duhovnih vaj in ljudski misijonar. Po kapi, ki ga je zadela leta 1998, je zadnjih šestnajst let vršil apostolat bolezni, dokler ponj ni prišla Mati Marija.

S pokojnim p. Avguštinom sva trinajst let živela v istem samostanu. Pri njem sem najbolj občudoval dosledno pobožnost. Po kapi je le s težavo uporabljal desno nogo, desna roka pa je bila skoraj povsem ohromela. S palico je prihajal na samostanski kor. Nazadnje le še ob mesečnih duhovnih obnovah. Čeprav je desno nogo bolj ali manj vlekel za sabo, se je na koru oprijel klopi in počasi, s težavo pokleknil do tal. Samo predstavljam si lahko, koliko volje in napa je moral vložiti v ta svoj poklek. In vendar ga ni nikoli opustil, dokler je še lahko hodil. Bolezen je napredovala in nekako pred dvema letoma je moral sprejeti invalidski voziček. Sedaj je svojo vero v Boga in otroško pobožnost izrazil na drugačen način. Ko smo ga pripeljali v kapelo sv. Pashala, da bi prejel sveto obhajilo, se je trkal na prsi in glasno molil: »Gospod nisem vreden,« in v molitvi naredil oklepaj, (»nor je, kdor misli, da je vreden«), pa spet: »Gospod, nisem vreden,« in je naredil naslednji oklepaj (»potreben pa sem, potreben«), »da prideš k meni.« Ko smo ga od kosila peljali v njegovo sobo, nas je pot vodila mimo kapele z Najsvetejšim. Tudi zunaj vrat je pozdravil svojega Gospoda z vzklikom: »Veliki, Veliki, Veliki, Največji.« S svojim poklekanjem in molitvijo je p. Avguštin vse nas spraševal o našem prihajanju pred Najsvetejšo, o našem poklekanju in o našem prejetanju svetega obhajila. Njegovi pokleki in molitve so bili kateheze, duhovni nagovori in priprava na spoved obenem. O njegovi zvestobi v molitvi sem spregovoril že na začetku.

Morda je prav z ljubeznijo p. Avguština do evharističnega Gospoda povezana tudi njegova ponižna drža. Ko so mu predstojniki naložili odgovornost za samostan, je v pokorščini imenovanje za gvardijana sprejel. Po svojih najboljših močeh je opravljal to službo, ko pa je videl, da presega njegove moči, je provinčialnemu definitoriju napisal: »Čutim, da te dolžnosti ne morem opravljati, razen da škodim sebi na zdravju, samostanu in provinci pa ne koristim. Zato prosim, da sprejmete mojo odpoved.« Tega ne zmora napisati vsak, ampak samo človek, ki je pošten do sebe in do drugih. Dragi p. Avguštin, hvala ti za ta zgled.

Veliko veselje p. Avguština je bilo petje, s katerim je bogatil mašne daritve, pa tudi prijateljsko družbo. Imel je lep glas in vesel značaj. Že župnik Poteko je napisal, da je »živahne in vesele narave«. To veselje je živel z brati, ki jih je imel rad, kakor je imel rad tudi Cerkev. Poleg brevirja je bil na njegovi pisalni mizi stalno tudi Letopis Cerkve na Slovenskem. Odpiral ga je skoraj enako zvesto, kot je odpiral brevir. Brevir je molil v občestvu Cerkve in za to občestvo, z listanjem po

letopisu, s prebiranjem imen in drugih podatkov, pa je to občestvo dobivalo v njegovem življenju konkretno podobo. Kadar za kako ime ali letnico nismo vedeli, smo se obrnili nanj. Pripri je oči, nekoliko nagnil glavo in čez nekaj trenutkov povedal, kar smo spraševali. V tem so se potrjevale besede njegovega župnika: „Še kot otrok je čutil s Cerkvijo.“

V času bolezni, zlasti zadnja leta, ko si ni mogel več pomagati sam, je v bratih, zlasti v bratu Ksaverju, našel nenehno pozornost in nego. Pomoči ni vedno sprejemal z lahkoto, kljub temu pa zanj ni bil nikoli prikrajšan. Zato se br. Ksaverju in vsem drugim, ki so mu pomagali in ga obiskovali v njegovim sobi, iskreno zahvaljujem. To so dejanja, ko bratstvo preseže besede in postane dejanje.

V življenju našega p. Avguščina je bilo vse veliko, vse je bilo „nad“. Lopovi so bili nadlopovi, barabe so bile nadbarabe. V duhu njegove govornice mu ob tem slovesu od njega želim, da bi ga v nebeško veselje sprejeli nadangeli. Dragi p. Avguštin, kadar sem odhajal na pot, si mi vedno rekel: „Srečno hodi, pa kmalu nazaj pridi.“ Danes ti v imenu tvojih domačih in bratov, ki smo se zbrali ob maši zadušnici ob tvojem slovesu, želim, da bi ob dobrotni podpori Božje Matere Marije srečno prehodil pot tja, kjer ni več nejasnosti, ampak se pogled zbistri iz se zazre iz obličja v obličje. Usmiljeni Bog pa naj ti spregovori besede: „Prav, dobri in zvesti služabnik, pojdi v veselje svojega Gospoda.“ Dragi p. Avguštin, prepevaj božji veličini, prepevaj Velikemu, Največjemu, Edinemu Bogu.

KRŠČANSTVO IN SOCIALNO GIBANJE

Simpozij o dr. Andreju Gosarju

28. in 29. marca 2014 je občina Logatec organizirala v Logatcu in v Ljubljani simpozij o dr. Andreju Gosarju, pomembnem krščanskem teoretiku socialne misli v Sloveniji v obdobju med prvo in drugo svetovno vojno. Zvrstilo se je kar 44 referentov, med njimi tudi p. Silvin Krajnc, ki je spregovoril *O nekaterih razlikah v socialni misli Andreja Gosarja in Angelika Tominca*. Referat bo izšel v pisni obliki v zborniku, zato tukaj objavljam tiste drobce, ki so za Frančiškove brate zanimivi, a jih v referatu ne bo, saj je bila razprava omejena le na deset tisoč znakov.

V obdobju med prvo in drugo svetovno vojno so bili nosilci katoliške socialne misli predvsem Aleš Ušeničnik, Andrej Gosar in p. Angelik Tominec. Vsi trije so bili prepričani katoličani, močje z globokim socialnim čutom za vprašanja delavcev in učitelji mladih rodov. Ušeničnik je zagovarjal krščanski solidarizem, ki naj bi zavračal individualistične in kolektivistične usmeritve, pomagal pa s pomočjo katoliških vrednot vzpostaviti nekonfliktno in brezrazredno solidarno družbo. Gosar je z uveljavljanjem krščanskega socialnega aktivizma povezal idejo postopnega prehoda v socializem z jasno navezavo na tržno ekonomijo, brez vmešavanja ideologij. Tominec je kot idejni vodja katoliškega sindikata JSZ iskal poti, kako radikalno preseči kapitalistično ureditev, narediti korak naprej od solidarizma, kako zavreči model korporativizma in pri tem ne zaiti v boljševistični kolektivizem.

Debata med Gosarjem in Tomincem se je dotikala vprašanj o vrednosti gospodarskih dobrin, o uravnavanju menjalnega gospodarstva po dobičku, o pravici do pravične in družinske plače, o obrestih in brezdelnih dohodkih. Tominec je reševal probleme kot teolog in moralist, Gosar pa kot pravnik in ekonomist. Oba sta imela za cilj v družbi uresničiti evangelijska načela, a Tominec pri tem ni prepoznal realnih možnosti, Gosar pa je gradil na realnem življenju in je upošteval postopnost.

Društvo sv. Bonaventure frančiškanskih bogoslovcev v Ljubljani je ob 700-letnici III. reda sv. Frančiška leta 1921 organiziralo sedem predavanj. Andreja Gosarja so povabili, naj predstavi sv. Frančiška v povezavi s socialnimi vprašanji družbe.¹ V razpravi je ob podatkih o Frančiškovem življenju nanizal svoje poglede na dogajanja v družbi in se ob zaključku vprašal »Kaj lahko da Frančišek naši dobi?« In odgovarja, da materialistično usmerjenemu človeku manjka idealizma. Pogosto doživlja krivice, korupcijo, liberalni kapitalizem in brezosebne odnose. Frančišek pa pokaže, kako se je potrebno posvečati posamezniku, mu pomagati k notranji svobodi in po njem

¹ Leta 1921 so člani Frančiškove karizme praznovali 700 letnico ustanovitve III. reda sv. Frančiška in 600 letnico smrti Danteja Alighierija, ki je bil tretjerednik. Utemeljitev je bila naslednja: »*Frančišek in Dante spadata skupaj. Oba pesnika, preroka, mistika. Frančišek s svojo socialno idejo in Dante s svojo nesmrtno pesnitvijo pomagata preseči razkroj sodobne kulture in bosta trden temelj novega vrednotenja sveta po notranjih etičnih vrednotah.*« (Slovenec, 16. april 1921/85, 3 – 4.)

spreminjati družbo. Frančišek reformira z ljubeznijo. Na družbo gleda s perspektive večnosti. Namesto socialnih pravic raje poudarja dolžnosti vseh, bogatih in revnih, gospoda in hlapca. Poudarja pa tudi obveznost dela. In Gosar zaključuje, da je »socialna reforma potrebna in graditi jo je treba na evangelijskih vrednotah. Socialni val, ki vznemirja naš čas, mora dobiti pečat večne ljubezni.« (Gosar 1922, 330-331) ²

Angelik je kot duhovni sin sv. Frančiška dobro poznal sporočilno moč njegovega življenja v uboštvu in nenavezanosti na materialne dobrine. V *Socialni misli* je že v prvem letniku objavil naslednje sestavke: *Sv. Frančišek in socialno vprašanje*«, (*SM* 1922, 15-17), *Sv. Frančišek – komunist?* (*SM* 1922, 76–80), *Sv. Frančišek – pacifist?* (*SM* 1922, 137 -140). V razpravah predstavi Frančiška kot človeka, ki se je razlikoval od ostalih redovnih ustanoviteljev predvsem s svojim odnosom do lastnine. Ni pristajal ne na osebno ne na skupno lastnino (*SM* 1922, 76–80).³ Cerkev je zagovarjala kolektivno lastnino, saj so na njej sloneli vsi meniški redovi, Frančišek pa ni hotel, da bi bratje imeli skupno lastnino, ampak je želel popolno »brezlastninstvo«. Videl je, da tudi v samostanih s kolektivno lastnino vse stvari ne tečejo pošteno in da je samostansko bogastvo ljudem večkrat v pohujšanje, pa tudi razlog za gojenje sovraštva do Cerkve. Spoznal je, da se lahko zlorabi tako osebna kot kolektivna lastnina, zato je odločil, da njegovi bratje ne bodo imeli nobene lastnine. Vse jim je dano le v ponižno uporabo (*SM* 1922, 77).

Frančišek je spoznal, da je socialno vprašanje gospodarsko vprašanje, poleg tega pa tudi нравno in versko. Dobro se je zavedal, da je potrebna socialna zakonodaja, še bolj pa je vedel, da je človeku delo potrebno za njegovo srečo in zadovoljstvo.

Frančišek je s svojim načinom življenja učil uboge, da uboštvo samo na sebi ni nesreča ali prekletstvo, kakor bogastvo še ni sreča, ampak je prava sreča odvisna od tega, da človek čim manj potrebuje. Bogate je poučeval, da jim bogastvo ni dano za razkošno življenje, ampak so dolžni deliti ga z ubogimi. **Stvari naj bi služile človeku in ne človek stvarjem.** Angelik zatrdi, da je po njegovem spoznanju to temeljni kamen Frančiškove socialne etike (*SM* 1922, 79).

Gosar in p. Angelik sta s predavanji sodelovala na V. katoliškem shodu leta 1923, a so ju uradni poročevalci prezrli, zato sta morala poskrbeti kar sama, da se njuna izvajanja ne bi izkrivljeno interpretirala. P. Angelik je imel na shodu predavanje z naslovom *O socialnih strujah*, v katerem je poudaril, da bistvo socialnega vprašanja

leži v vprašanju, kako pridobiti človeku potrebne materialne dobrine in kakšen naj bo odnos posameznika do celotne družbe. Katoličane morajo pri reševanju socialnih vprašanj voditi načela, ki jih pokaže Jezus s svojim ravnanjem. Potrebni sta skromnost in zadovoljnost z malim.⁴ Prav je da delavci zahtevajo za opravljeno delo pravično plačilo in ne miloščine. Pri teh zahtevah jih moramo podpreti. Podprli pa jih bomo, če bomo imeli v sebi razvit globok socialni čut. Skromnost in zadovoljnost z malim lahko vsadimo v srca ljudi s poučevanjem, kar pa potrebuje človek za dostojno življenje, moramo izbrati preko organizacij. Kristjani smo prepričani, da med posameznikom in družbo ni nasprotij, ampak se drug drugega izpopolnjujeta. Duševno, нравno, politično in gospodarsko ima posameznik nedotakljive pravice, toda kot *animal sociale* (družbeno bitje) človek išče družbo, kjer se lahko šele ob drugih v polnosti uresniči (*SM* 1924, 272).

Družbeno življenje ne dela skokov, ampak ga morajo oblikovati ideje, ki vladajo v duševnem življenju človeštva. Nosilci idej so organizacije, po katerih hočemo doseči svoje cilje. Angelik je prepričan, da ideje preoblikujejo družbeno in tudi gospodarsko življenje. V čim več ljudeh bo zasidrana krščanska socialna ideja, tem prej bo rešeno socialno vprašanje. »*Tudi danes so ideje tiste, ki preoblikujejo vekom lice.*« (*SM* 1924, 273)

V časopisu *Slovenec* je kronist zapisal, da je bil Gosar že takoj ob nastopu deležen »viharnih ovacij«, ki so bile dokaz, »kako visoko ceni slovensko krščanskosocialno delavstvo nesebična prizadevanja tega najboljšega zastopnika katoliške socialne misli za njega gmotni in нравstveni blagor« (*Slovenec*, 26. avgust 1923, št. 192,4.). V referatu je poudaril, da je vsak človek »*dolžan delati, da edino delo ustvarja nove vrednote, da kapitalizem kot sistem človeških dejanj, izvirajoč iz pohlepnosti in neomejene dobičkaželjnosti (...) ni moralno indiferentni, ampak globoko breznравstveni pojav*«. In je nadaljeval: »*Le takrat, ko se zopet utrdi in oživi zavest, da se more tudi gospodarsko pridobitno življenje družb ravnati po krščanskih нравstvenih zakonih in ne po zakonih egoizma posameznikov, bomo mogli trditi, da zares živimo tako krščansko, kakor to v besedah izpovedujemo.*« (*Slovenec*, 26. avgust 1923, št. 192,4.)

Cilji socialne politike so po Gosarju pomagati socialno nemočnim skupinam, da se morejo v tekmovanju z drugimi interesnimi skupinami primerno uveljaviti. S tem jih usposabljammo za samostojno življenje. Vloga karitas je predvsem v tem, da pomaga revnim in bednim ljudem, ki iz kakršnegakoli vzroka sami ne zmorejo živeti človeka dostojno življenje. Pri preureditvi sodobne družbe pa karitatitve ustanove nimajo kakšne posebne naloge.⁵

Gosar in p. Angelik sta se v nekaterih izvajanjih razhajala in tudi medsebojno polemizirala. Gosar poudari, da je treba reševati posamezna družbena vprašanja v »*okviru celotnega sistema modernega gospodarskega življenja. Kdor nima tega jasno pred očmi, kdor se noče potruditi, da bi ta sistem zares do konca premislil in razumel, s tistim bi se lahko do sodnega dne prerekal, pa se ne bova nikdar razumela.*« (*Delavska pravica*, 12. marec 1931, št. 11, str. 2-3)

Ko pogleda na prehojeno življenjsko pot, Gosar zapiše, da so ga razne neprijetnosti, krivična obsojanja in zapostavljanja včasih hudo bolela, a zaključi »... *naši računi so že davno popolnoma poravnani*« (Gosar 1987, 87).

p. Silvin

Viri

Razprave in spisi dr. Andreja Gosarja in p. dr. Angelika Tominca v časopisih in revijah: *Beseda o sodobnih vprašanjih*, *Čas*, *Delavska Pravica*, *Pravica*, *Slovenec*, *Socialna misel*

Literatura

Gosar, Andrej. 1922. Frančišek in socialno vprašanje. V: Nova Revija, Franjevački samostan Makarska, Dubrovnik, u Rujnu 1922, broj 3, str. 220-228; broj 4, str. 323-331)

- - -. 1943. Eden je Gospod. Misli o božjem kraljestvu na zemlji. Ljubljana: Nova založba.

- - -. 1987. Glas vpijočega v puščavi. Dvajset let ideoloških trenj in težav v slovenskem krščanskem socialnem gibanju. V: Revija 2000, 37/38/39. Ljubljana. 85-133.

- - -. 1994. *Za nov družbeni red. Sistem krščanskega socialnega aktivizma, skrajšana izdaja*. Celje: Mohorjeva družba.

vom Za nov družabni red I. in II. Prvo je založila Družba sv. Mohorja v Celju leta 1933, drugo pa leta 1935. Skupaj obsegata preko 1400 strani. Leta 1994 je Mohorjeva družba v Celju izdala skrajšano izdajo na 280 straneh.

SVETI ANTON PADOVANSKI – EVANGELJSKI UČITELJ

Zaslужni papež Benedikt XVI. je že kot mlad teolog zapisal: »Prihodnost Cerkve bodo tudi tokrat, kakor vedno, na novo oblikovali svetniki.« Kot papež je v svojih katehezah veliko pozornost posvetil svetnikom, še posebej cerkvenim učiteljem, tudi sv. Antonu. Življenje svetnikov je najboljša razlaga evangelija. S svetniki, z našimi nebeškimi zavetniki, se moramo zblížati, saj nam njihova človeška in duhovna izkušnja kaže, da svetost ni razkošje in ne privilegij 'izbranih', nemogoč cilj normalnega človeka. V resnici je to skupna usoda vseh ljudi, vseh krščenih, da so božji otroci. Seveda niso vsi svetniki enaki, saj tudi zvezde na nebu ne žarijo vse enako, so pa vsi znamenje božje navzočnosti in nam povedo, kaj moramo biti in kaj smo lahko s pomočjo božje milosti.

Kristjani naj bi bili poučeni glede čaščenje svetnikov. Svetniki so ljudje, ki so sodelovali z božjo milostjo in po njej postali sveti, zato vzklik: »Hvaljen bodi Bog v svojih angelih in svetnikih!« Med svetniki ima prvo mesto Marija, ki je Mati Cerkve in kraljica vseh svetnikov. Sledi sv. Jožef, Jezusov rednik in zaščitnik Cerkve, potem je Jezusov predhodnik Janez Krstnik. Kristjani verujemo »v občestvo svetnikov« in skupaj romamo k cilju. Posebej naj bi častili svojega krstnega in farnega zavetnika, ustanovitelja ali zavetnika ustanove, škofije, dežele itd.

Dejstvo je, da so svetniki častili svetnike in se od njih učili kot se umetniki ali glasbeniki učijo drug od drugega.

Sv. Anton je menil: »Svetniki so za ta mračni svet kakor zvezde, ki se bleščijo na nebu.« Prav sveti Anton že skoraj 800 let z nezmanjšano močjo žari na nebu in je mnogim zvezda vodnica. Zvezde opazimo šele, ko se stemni. Prav sedanjí čas kaže, kako se lahko človek zagleda le v zemljo in zvezd niti ne opazi. Treba je dvigniti pogled k nebu, čemur vedno znova vabijo pastirji Cerkve. Socialni papež Leon XIII. je pokazal na to zvezdo z besedami: »Vsi katoličani imajo posebne razloge, da častijo svetega Antona, ki vsak dan deli – po posebni božji milosti – bogate darove krščanskemu ljudstvu.«

Sveti Anton, najslavnejši otrok portugalskega ljudstva in njegov narodni zavetnik, bolj poznan kot padovanski 'čudodelnik', je prišel na svet v Lizboni, za katero velja, tako menijo nekateri, za eno najlepših mest: »Kdor ni videl Lizbone in njenega kraja, ta ne pozna zemskega raja.« Antonov čas je bil poln nasprotij: čas križarskih vojn, pogosti boji med mesti, krivoverstva in nevarne verske ločine (albižani,

² Frančišek bratom naroči, »naj nesejo roparjem na La Verno najboljšo hrano in vino, da bodo verovali v ljubezen in se sramovali in poboljšali Najprej jih nasitite, potem pa jim pridigajte in recite, naj ne prelivajo človeške krvi« (Gosar 1922, 329).

³ V Vodilu je zapisal: »Bratje naj si ničesar ne prilastijo ne hiše ne kraja ne kake druge reči. Kakor tujci in popotniki naj na tem svetu v uboštvu in ponižnosti Gospodu služijo.« (2 Fvod 6, 2) Frančišek je zelo trpel, ker mu kardinal Hugolin ni dovolil, da bi v Vodilu zapisal stavek iz evangelija: »Ne jemljite na pot ne palice ne torbe ne kruha, ne denarja v pasu« (Mt 10, 9).

⁴ Malo pomeni tukaj osnovne dobrine, ki so potrebne za človeka vredno življenje. Potrebno pa pomeni, da ima človek do tega pravico, in to iz naslova pravičnosti.

⁵ Gosar je svoja izvajanja podrobno predstavil v dveh zajetnih knjigah z naslo-

katari, patareni), pa velike socialne razlike, brez sindikatov, začetek univerz, zaton patristike, na katero je bil Anton trdno vezan, in začetek sholastike ... Anton je bil učenjak, ki pa se je zavedal, »da je učnost često grobokop ponižnosti« in da je znano, kaj rado napihne glavo in izsuši srce. Sv. Anton je bil oster kritik bogatašev in tolažnik revežev. Ker je bil vpliven mož, je lajšal bedo in premoščal stiske revežev. Od tod razne dobrodelne ustanove, kot »Antonovi kruhki« in mnoge druge, na kar spominjajo blagoslov in delitev kruha na njegov praznik. Sv. Anton nas uči, da je treba za kruh delati in ga deliti. Vse kaže, da bo ta naloga ponovno zelo pomembna.

Razumljivo je, da smo Slovenci Antona sprejeli za svojega, saj je 'dobrotnik vsega človeštva', eden izmed najboljših ljudi, ki so kdaj živeli na svetu. V drugi polovici 17. stoletja so mu v enem samem desetletju posvetili kar štiri cerkve (v Štangi pri Litiji, v Idriji, na Pohorju in v Brezicah). Slovenci so vedno tudi radi romali v Padovo, mesto, ki je svetovno znano po svojem 'čudodelniku'. Pesnik France Prešeren je romanje ovekovečil v svoji pesmi:

*Marskeri romar gre v Rim, v Kompostelje,
al tje, kjer svet' Anton Jezusa varje,
Trsat obiše al svete Lušarje
enkrat v življenju, al Marijno Celje.*

Sv. Antona so umetniki upodabljali na različne načine. Najbolj znana je upodobitev z Jezusom v naročju, z lilijo in knjigo. Ti atributi kažejo na Antonov prisrčen odnos do Jezusa, njegovo čisto dušo in učenost. Znana je tudi podoba Anton pred Jezusom v Marijinem naročju. Zelo poučna in spodbudna pa je upodobitev, ki ga kaže, kako Anton deli revežem kruh. Upodabljajo ga nekoliko nežnega, v resnici pa je bil robusten človek, navajen naporov in največjih žrtev. Nežnega ga upodabljajo zato, da bi poudarili njegovo otroško dušo.

Sv. Anton Padovanski sodi med najbolj znane in priljubljene svetnike. Na Slovenskem mu je posvečenih pet župnijskih in 21 podružničnih cerkva in mnogo kapelic. Sicer pa menda ni cerkve, v kateri ne bi imel oltarja, kipa ali podobe. Posvečenih mu je kar nekaj pesmi. Ena izmed mnogih nas v mesecu rožniku takole vabi:

*V vrtec zlati pritecimo,
lepih rožic naberimo,
sv. Anton jih je sadil,
vernikom jih v zgled delil.*

Sam je trdil: »Ženin tvoje duše ne bo prišel, če lilije (kreposti) ne bodo cvetele.«

Sv. Anton je oznanjeval nespremenljivo resnico: Kristus je naš najresnejši prijatelj. Približal se nam je, vzela nase našo bedo, dal se je pribiti na križ in je s svojim trpljenjem uničil naše grehe.

Napisano v spomin in v zahvalo za obnovljeno cerkev sv. Antona in znamenja v Breznu, v katerem je upodobljen tudi sv. Anton Padovanski.

Opomba! Napisano za občinsko glasilo 'Vitaničan'!
P. Zdravko Jakop

STARI TRG 11a

V Ljubljani na Starem trgu 11a stoji stavba z izbočenim balkonom. To je ena izmed najznamenitejših stavb v Ljubljani. Sedanjo obliko je dobila sredi 18. stoletja. Njeno arhitekturo je občudoval tudi arhitekt Jože Plečnik. Prvotni lastnik je bil Franz Carl Schweiger von Lerchenfeld, ki jo je prodal advokatu Ahačiču; ta je poleg te hiše imel v lasti še nekaj drugih.

Trinadstropna stavba je zelo zanimiva, saj ima značilno stopnišče, dvorišče in bahaško lice z izbočenim (napihnjnim) balkonom, ki ga drži kamniti mož s prstom na ustih. Stavba je pomembna tudi zato, ker je v njej živela Ahačičeva vnukinja, znana pesnica Lili Novy (ime je dobila po teti Elizabeti, priimek pa po možu). Rojena je bila sicer v Gradcu 24. maja 1885, a se je kot triletna deklica z materjo Viko po smrti očeta Guida pl. Haumederja vrnila k dediju Ahačiču na Stari trg. Izobrazbo si je pridobila v Ljubljani in na Dunaju. Njen izvoljenec je bil polkovnik Edvard Wilhelm Gustav Viktor Novy, plemeniti, ki jo je prevaral z lažnim zdravniškim potrdilom, saj je bil v resnici bolan in okužen z »oficirsko boleznijo«, sifilisom. Rodili sta se jima dve hčerki. Razočarana nad to grdo prevaro je moža odpeljala v Trnavo na Slovaško, kjer je bila bolnica za bolne oficirje. Tedaj je pomislila tudi na samomor, a misel, da mora živeti zaradi otrok, in spoznanje, da je bila žrtev laži, sta jo obvarovali pred takim dejanjem. Po ločitvi od moža je doživljala trenutke polne tegob. Najprej je pisala v nemškem jeziku, po prvi svetovni vojni in po ločitvi od moža pa se je z vso zavzetostjo posvetila slovenskemu literarnemu ustvarjanju in postala prva slovenska pesnica evropskih razsežnosti. V svojih pesmih je ubesedovala svoja iskanja, samogovore, ki odstirajo njeno življenje, življenjski nemir.

Lili Novy je bila verna, a njeno življenje ni bilo mirno, bila je skrbna mati, a ne srečna žena. Udeleževala se je bogoslužja in to zahtevala tudi od svojih otrok in vnukov. Njen spovednik in duhovni spremljevalec je bil p. Roman Tominec. Dobro jo je poznal, in ko ji je Jože Podjavoršek prilepil vzdevek 'čvekatura maxima', ga je p. Roman zavrnil, da to ni res, češ da je bila vztrajna iskalka resnice in smisla, zato so bili njeni pogovori dolgi. Sploh je prijateljevala s frančiškani. Najbolj jo je prevzela Jezusova zapoved ljubezni in izjava: »Moje kraljestvo ni od tega sveta.« To kraljestvo je kraljestvo duha in naj bi spreminjalo zgodovino. Blizu ji je bilo tudi dejstvo, da je bil Jezus zapuščen, saj je iz tega sklepala, da je kristjanu dovoljen tudi dvom. Misel na smrt ji je bila vedno blizu, še posebej, ko so umrli njena mati, njen priljubljeni pesnik Oton Župančič in njen ločeni mož Edi. Sama je umrla za rakom 7. marca 1958. Po njej se v Ljubljani imenuje ena izmed ulic na Viču.

*Opomba! Prihodnje leto bo 130-letnica
njenega rojstva!*
P. Zdravko Jakop

PASTORALNO DELO

iz ruševin, v razmah in v zastoj

Med drugo svetovno vojno je bilo pastoralno delo močno ovirano, marsikje pa onemogočeno, posebno tam, kjer so bili duhovniki izgnani ali v zaporih. Tako stanje je bilo še kar nekaj časa po vojni: pomanjkanje duhovnikov, verski tisk ukinjen, verouk iz šole izgnan, župnišča brez učilnic, in celo nacionalizirana oziroma s strankami zasedena. Tako je verouk potekal v cerkvi za več razredov skupaj, brez učbenikov. A k verouku smo radi hodili, prav tako k nedeljski maši. Nalepk in liturgičnih listkov ni bilo. Šmarnice so bile dokaj spontane pri vaški kapelici. Zelo obiskani so bili prvi petki, adventne maše itd. (Spominjam se svoje birmе, ki je bila sredi tedna 15. maja 1952, katehet I. Ifko pa na vojaških vajah! Kaj je tedaj pomenila birma in obisk škofa med nami! Danes je birma bolj žalostna, saj za večino birmancev pomeni hkrati slovo od Cerkve, od verske prakse!)

Čas je teklen naprej in dočakali smo prvi misijon, ki ga je z veliko vnemo z župnikom pripravil kaplan J. Hozjan. Kakšno navdušenje in kolikšna udeležba! V veliki večini smo vsi župljani prejeli svete zakramente. O zakonskih ločitvah še tedaj nismo nič vedeli. (Danes je ljudski misijon podoben bolj duhovni obnovi zvestih nedeljnikov, obrobne in oddaljene pa le malo doseže! In misijonarji med tednom nimajo pretiranega dela.) Radia in televizije tedaj še nismo imeli, sposojali pa smo si knjige, še posebej mohorjevke. Tako nismo vedeli, da se pripravlja koncil, ali pa nismo vedeli, kakšen pomen ima. Ljudje so si pač po svoje razlagali, kar so slišali.

Po koncilu se je začel razmah. Tedaj smo imeli tri škofo, ki so na izbranih shodih v nagovorih posredovali koncilске vsebine, ko so se pogostejše srečevali z zbrano množico, še posebej v Letu vere 1967, ko smo praznovali 1900-letnico smrti pravakov apostolov sv. Petra in Pavla in 1200-letnico smrti apostola Karantancev (Slovencev) sv. Modesta. V večji nakladi je začel izhajati verski list Družina, v življenje stopita reviji Ognjišče in pastoralna revija Cerkev v sedanjem svetu. K trem škofom se pridružita dva pomožna škofa (Lenič in Grmič). Začnejo se razni tečaji: liturgični, pastoralni in teološki, ekumenski, ki so bili dobro pripravljeni in udeležba je bila razveseljiva. Kmalu je bil vpeljan teološki tečaj za laike, navdušenje za mladinski in študentski verouk, okrepijo se pevski zbori itd. Začnejo se romanja, npr. svetoletno v Rim in drugam. Ustanavljajo se sveti: liturgični, pastoralni, duhovniški, ekumenski, vpeljani so bili redovniški dnevi ... Število bogoslovcev močno naraste v letih 1970-1980 in teološka fakulteta dobi prizidek in še oddelek v Mariboru. Pomislimo, leta 1970/71 je bilo v prvem letniku samo škofijskih (vseh treh škofij) bogoslovcev 52! Poleg teh pa še redovniški. Leta 1959 po dolgih letih zopet izide celotno Sveto pismo, seveda v nadaljevanjih, in deset let pozneje še Leto svetnikov.

Bogoslovni profesorji s pastoralnim svetom pripravijo osnutke za pripravo na pastoralno prenovno, za katero so škofje dali zeleno luč po svetem letu 1975. V treh letih je izšlo šest zvezkov pod skupnim naslovom Srečanje s Kristusom v zakramentih. Prvi zvezek je bil posvečen evharistični skrivnosti. Uvodno spodbudo je napisal nadškof J. Pogačnik. Drugi zvezek govori o krstu in birmi, tretji je posvečen sveti pokori in bolniškemu maziljenju, četrti duhovniškemu posvečenju, peti svetemu zakonu, šesti pa ima naslov Kristjan v današnji družbi in Cerkvi. Ta je najobširnejši (»antropološki tekst«). Škofje so bili mnenja, da še ni bil čas za sklic slovenske sinode, pač pa naj bi potekala daljna priprava v vseh svetih in na vseh nivojih.

Pastoralna revija Cerkev v sedanjem svetu je tedaj raziskovala mnenje o razpoložljivosti za izpeljavo sinode. Ker do nje ni prišlo, je ljubljanska nadškofija pod novim nadškofom A. Šuštarjem pripravila Pastoralni občni zbor ljubljanske nadškofije (podobno tudi mariborska škofija). Vsebinsko gradivo tega zbora je izšlo v knjižni obliki, pravih sadox pa ni bilo. Po budo za vseslovensko sinodo je dal nadškof Rode in izpeljana je bila v dveh terminih 1999/2000. Zbornik je dokaj obsežen in je bil mnogokrat citiran in uporabljen. Zaželenih sadox pa ni rodil, zato je v senci in na tihem, a hkrati pod vplivom Leta vere nastajal in stopil (2012/2013) v veljavo nov dokument z vabilom: Pridi in poglej (PIP). Duhovniki se z njim »kunjstvaj«, kako ga spraviti v življenje.

Po vzponu po koncilu in številnih pastoralnih poskusih, spodbudah ob različnih jubilejih in Cerkvenih dokumentih se zdaj že nekaj časa soočamo z zastojem. Nova evangelizacija želi biti odgovor agresivni sekularizaciji in negativni globalizaciji. Ugotavljamo, da študentski verouk zajame le nekaj odstotkov študentov, mladinski verouk je marsikje povsem propadel, udeležba pri verouku je nizka, še posebej v mestih, po birmi pa velik osip in s tem konec verskega izobraževanja. Marsikje so poskrbeli za lepe učilnice, sodobne tehnične pripomočke, a se je število učencev kljub temu močno zmanjšalo. Prav tako število rednih nedeljnikov upada, ljudsko petje zamira. Večina vernikov umre brez prejema zakramentov. Cerkvene poroke so vedno redkeje, civilni pogrebi pa v porastu. S Slomškom se sprašujemo: Zakaj sveta vera v naši deželi umira?

Pastoralni delavci bi se morali resno zamisliti, koliko smo sami prispevali k takšnemu stanju, koliko smo sami krivi. Kje smo skrenili in zašli? Vidni so finančni in znani spolni škandali, strankarstvo, omenjajo se lobiji, needinost med duhovniki, nevidni vzroki so notranja nezvestoba dani besedi (obljubam), pomehkuženje, postali smo dokaj brezbrizni, premalo vztrajni, premalo smo usposobljeni (nekoč je bil duhovnik v primeri z drugimi izobraženec, zdaj pa smo vedno bolj na repu med njimi!). Premalo požrtvovalni smo. Premalo trdni. Res je lažje načrtovati kot načrte ureničevati. Blagoslova ni! Spreobrniti se moramo!

P. Zdravko Jakop

Pomemben trenutek bratskega življenja

BITI SKUPAJ PRI MIZI

Ozračje pri mizi predstavlja in kaže toplino in pripadnost skupnosti: osamljeni člani ali telo, ki se hrani z isto močjo zemeljskega kruha in nebeškega kruha ... Hrana postaja resnično in pristno povezovanje skupnosti.

Vsako nedeljo v mojem otroštvu sem gledal isti prizor: moja babica je zgodaj zjutraj postavila nekaj loncev na ognjišče in počakala, da je voda zavrela. V tem trenutku je stekel obred polente ... nenehno mešanje polente s kratkim nadomeščanjem s strani mojega dedka. Mešala je, dodajala, solila ... potem pa je točno ob 12.15 polento zvrnila na desko za rezanje in vsa družina je bila pripravljena, da doživi grozovit preizkus ... Prazen lonec je postavila pod tekočo vodo in vsakokrat, ko je prišel vroč lonec v dotik z mrzlo vodo, se je slišalo sikajoče cvrčanje ... Moja babica pa je rekla: nekdo danes ni molil in to pravi polenta. Nikoli nisem uspela teološko razložiti nenavadne povezave med polento in duhovnim življenjem... Vendar je ta dogodek v meni spodbudil resno spraševanje vesti vsako nedeljsko jutro. Spraševala sem se, če sporočilo lonca za polento velja samo za nedeljo ali pa velja tudi vzvratno - tudi za druge dneve v tednu.

Dogodek, ki v časovni razdalji gotovo sproži smeh, pa istočasno izraža preprosto in temeljno versko resnico: Bog se za vedno povezuje z življenjem človeka; potopljen je v naše skupne dogodke in opravke, jih posvečuje in je kraj izkustva in srečanja.

Človeški opravila, kot hrana in pijača, uokvirjajo zgodovino odrešenja. Če je po eni strani prestop neke zapovedi, ki je povezan z jesti od drevesa spoznanja dobrega in slabega, postavljen na začetek, je po drugi strani pa povabilo k Božji večerji v človekovi hiši eno izmed zadnjih opisanih dejanj: Bog gre naproti človeku: »*Glej, stojim pred vrati in trkam. Če kdo sliši moj glas in odpre vrata, bom stopil k njemu in večerjal z njim, on pa z menoj*« (Raz 3,20).

Hrana, v teku zgodovine odrešenja, je pojmovana kot blagoslov, dobrohotni odgovor na hrepenenje živeti kot človek; zato pomeni sprejeti hrano kot blagoslov, sprejeti jo kot hvaležnost in jo odgovorno deliti v zastojnosti.

Zadnja leta se veliko govori o kuhinji in hrani kot poskusu osvoboditi neki čas, v katerem je bil obred hranjenja postavljen na stranski tir. Vedno več je televizijskih oddaj, katerih tema je hrana in umetnost kuhanja, revije so polne receptov, knjige in romani, katerih vodilna nit je hrana ali zgodbe, ki se razvzljajo in odmotajo okoli ubranosti in nasprotij naših ali nenavadnih okusov.

Modrost kuhinje

Toda kakšno mesto – in kakšen pomen – ima kuhinja, hrana in kuhanje v naši vsakdanjosti posvečenih? Kaj ostane od tega izkustva Boga v tem posvečenem življenju?

Jezusa so imeli in opredeljevali kot požeruha in pijanca, cenil je mizo svojih prijateljev in ni imel pomislekov, da se je ponudil kot gost, opazoval je žene, ki so mesile, in testo, ki je vzhajalo; po vstajenju se je izkazal naravnost kot kuhar pri ribolovu z žerjavico, ribo in kruhom ...

Z leti je v naših skupnostih potreba po najboljšem izkoriščanju sredstev privedla v mnogih primerih, da smo upoštevali modrost kuhinje kot eno izmed mnogih nalog, ki jih moramo opraviti. Zaradi pomanjkanja moči in časa, smo pripravljanje hrane pogosto zaupali drugim. Kuhanje smo zaupali sposobnostim nekaterih in je bilo bolj usmerjeno v nujo kot v užitek. Toda kljub tveganju, ki ga prinaša ta sprememba, zavzema hrana v življenju skupnosti pomembno vlogo v dveh razsežnostih: kuhati in jesti skupaj.

Kuhinjo in obednico moramo morda ponovno razumeti kot evangelijska kraja, učiteljska kraja, ki sta sposobna učiti nas, hiteče in zaposlene žene in može, ki pripravljajo mnoge stvari, toda velikokrat ne kosila.

Začnimo s kuhinjo. Kuharska umetnost nas uči skrbnosti in potrpežljivosti. Vsak element, vsako hrano obdelujemo drugače, z različnimi časi kuhanja. Naučiti se kuhati, to nas uči spoštovati razlike in različne čase dozorevanja; uči nas, da se ni mogoče vedno ukloniti resničnosti nam samim. Če želimo boljše od tega, s čimer se soočamo, se moramo naučiti to spoznati in spoštovati v svojem

času in v svoji naravi. Podvreči se in modrost, ki izhajata iz spoznanja, počasna in postopna modrost iz prakse in iz vaje. Koliko jedi je prežganih, preden se naučimo upravljati štedilnik. Kuhinja, kot prva metafora odnosov, zahteva skrb, pozornost, predanost, razumevanje in znanje... Kuhinja je opazovališče preobrazbe in zedinjenja, barve in vonji, ki se spreminjajo in menjavajo v stiku z vodo, ognjem, časom. Kuhinja v povzetku je kot kraj zavesti: da bi mogli kuhati je resnično potrebno zavedati se samih sebe, stvarnosti in drugih. Pripravljanje jedi, streči pri mizi pomeni stati pred drugimi. Počasna, tiha, skrita – in včasih naporna – umetnost kuhanja je podvržena sodbi, okusu in oceni gostov, koristna za hrano in prijetna za čute.

Jedilnica kraj odnosov

Poglejmo sedaj drugo okolje razumevanja: obednica ali bolje miza, skupen in podeljen kraj z drugimi, ki označuje ritem; označen kraj srečevanja v skupnem dnevnem redu, določeni dnevi za taka srečevanja, ki se bori z neko družbo, ki je pogosto prisiljena jesti sama, ob katerikoli uri in katerikoli stvar ... Vedno več ljudi sedi pri mizi v javnih lokalih s tujci, s katerimi nimajo kaj govoriti. Prehranjujejo se s hitro hrano, kajti čas posvečen hranjenju je izgubljen čas ali vsaj takšen, kot bi bilo uživanje hrane nekaj, kar moramo opraviti v naglici, kakor ceno, ki jo moramo plačati našemu človeškemu bitju. Morda se ta beg od občestva obrokov poraja iz dejstva, da pomeni uživanje hrane v končni fazi izjavo, da je ne smemo uživati sami, kajti življenje sprejemamo in sprejemamo ga skupaj z drugimi in ga sprejemamo od drugega. Jest in piti pomeni, da se zavedamo, da sta hrana in hranjenje konkretno znamenje obtoka življenja in korist hrane je in mora biti opravičena v službi Božjega kraljestva in v službi drugih Božjih sinov. Za mize skupnosti je značilno, da ne označujejo preprosto prostora poleg, ampak skupne prostore, skupne za uživanje in za kuhanje, da sprejememo umetnost življenja, ko izhajamo iz kuhinje in sposobnosti okušati delo drugih.

Skupna miza je kraj kruha, pa tudi kraj besede – *človek naj ne živi samo od kruha, ampak od vsake besede*... (Mt 4,4). Izkustvo Jezusove skušnjave v puščavi je pristno zanikanje lakote, ne samo hrane, pa tudi in predvsem odnosa. Skupna skušnjava je, da zadovoljimo potrebo po biti sami, pripravljeni, da jemo tudi kamenje, le da ne bi čutili lakote; skupna skušnjava je, da se napolnimo s tem, kar ne hrani, ampak kar lajša našo trenutno potrebo, občutek lakote. Skupna miza postavlja v srce odnos z nami samimi, v sprejemanju omejenosti in v svojem ovrednotenju, jesti skupaj pomeni, da se proglasimo kot ljudje, ki imajo lakoto; lakoto po življenju, po identiteti, po priznanju in po odnosu. Nahranitev teh lakot odpira odnos s stvarmi, z Bogom in z drugimi. Jest skupaj je pokazati, da smo ubogi in sestrskani, potreba in lakota, ki sta osvobodjeni od sramu, kajti sprejel jih je tudi Božji Sin.

Trenutek občestva

Mize v tišini, ki govorijo o neugodju ali o obremenjenem molku komunikacij, slavnostne mize kramljanja zaradi sokrivde in prijateljstva ali kričeče mize, ki jih ne moremo prenašati. Vzdušje pri mizi predstavlja in kaže toplino in povezanost skupnosti: osamljeni člani ali telesa, ki se hranijo z isto močjo zemeljskega in nebeškega kruha... Hrana postaja resnično in svojsko skupnostno prepletanje, katalizator različnih občutljivosti in delavnica za vajo čutov, pogleda, okusa, vonja, tipa in sluha o tisti izrečeni ali neizrečeni besedi, toda podeljena v ponujeni jedi. Obed nam daje možnost, da se zavemo tega, da čutimo in okušamo, da prisluhnemo svojim občutkom, medtem ko sprejemamo v dar hrano in, kot hrano, celoto življenja.

Kraj hranjenja se more pokazati tudi kot kraj nereda ali možnega uživanja. Jest pomeni izpostaviti se tveganju skušnjave, ki nas doseže v globljem in življenjskem izkustvu kot znamenje vsega tega, kar nas more napolniti npr. glasba, branje, podobe, odnosi brez resničnega nasičenja. Kraj najbolj osnovnega varstva in zastojnosti življenja more postati kraj največje zavisti in, rajši kot biti kraj sprejema, more postati kraj zahteve in odvisnosti, kajti hrana se dotakne čustev varnosti ali najglobljih nevarnosti, ukorenini se v prvih izkušnjah ugajati ali ne ugajati, miru in nasičenosti, ali nemira in lakote v pričakovanju, da bomo nasičeni.

Skupaj s temi elementi se uvršča izkustvo želje v izmenjavi navzočnosti in odsotnosti, zadovoljstvu ali nezadovoljstvu. Zaradi tega nas hrana drži povezane z življenjem. Zgubiti ali pozabiti pomen skupnih obrokov je tveganje, da se spremeni v izgubo povezanosti z življenjem samim. Izgubiti povezanost s koreninami, z začetkom hrane, pomeni tudi izgubiti zavest potrebne napora za svoj prispevek na naših mizah, jedi niso samo predmet uživanja hrane, ampak tudi sredstvo zadovoljstva, kadar njihov prispevek ni porodil izkoriščanja in krivice. Hrana nas sili, da razširimo svoje obzorje na ozarrah vprašanj ne samo glede pomena za nas, ampak tudi glede etičnega porekla njenega izvora. Zgubiti spoštovanje do hrane na kolektivni ravni pomeni spustiti se v razmišljanje glede surovin in poraja revščino za mnoge. Zgubiti spoštovanje do hrane na individualni ravni pa pomeni zapravljanje tega, kar smo zaradi malomarnosti zavržli samo zaradi obilice. Zgubiti spoštovanje do hrane ima tudi posledice na socialni ravni in ravni odnosov, kadar pomagamo monopoliziranim ali prevladujočim jedem na TV, prenosnih telefonih ali pametnih ali tabličnih telefonih...

Uživanje hrane nalaga urejenost po etiki odgovornosti; zmernost je temeljna pogojenost solidarnosti. Prednostna izbira za uboge ni neobvezna razsežnost krščanskega življenja, ampak je srce izkustva Kristusa in Božjega kraljestva, ki postaja zavest in sposobnost deliti z drugimi.

Kuhinja in obednica sta resnično manifesta- cija skrbi v odnosih občestva in solidarnosti, ma- nifestacija želje po življenju za nas, ki sedimo pri isti mizi, pa tudi za širšo človeško družino, ki je nekako vključena po hrani, ki je iz naše kuhinje prišla na našo mizo.

Brez dvoma jesti izraža našo željo, da bi ži- veli, vendar je nevarnost, da bi prečrtali vse to, kar obstaja, ker je samo v funkciji nasičenja, če hranjenju ni pridružena beseda in kretnja blago- slova in zahvale. Želja živeti skupaj, deliti mizo in hrano, je samo pokazatelj ustanovne poklicano- sti človeka k družabnosti in skupnosti, je kretnja zaupanja, v kateri se je mogoče pokazati v lakoti, v potrebi, v ranjenosti in v zahtevi življenja. Toda vse to je mogoče, ker je nekdo kuhal, ker je nek- do prevzel odgovornost in razpoložljivost, da bi

služil življenju z delom in naporom in ustvarjal- nostjo za prijetno hranjenje drugih. Po eni strani Božji odsev, ki daje hrano bitjem ob primernem času, po drugi strani pa prehod, ki uvaja sposob- nost, da drugim ne dajemo samo hrane, ampak da se dajemo kot hrana za druge, dokler ne damo lastnega življenja kot hrano za življenje drugih.

Deliti kruh in besedo je mojstrstvo vsakda- njosti, ki spominja na način življenja, spomin na življenje Tistega, ki ga je dal po razdeljenem kruhu. Morda je imela prav moja babica, ne samo polenta, ampak vsaka kretnja, ki daruje in spreje- ma hrano, je diskreten spomin zahvale.

*Sestra Francesca Balocco
(Prevedel p. Miha Vovk)*

NASLOVNIK PROVINCE

➤ **BREZJE**
Brezje 72
4243 BREZJE
tel.: (04) 537 07 **
fax: (04) 537 07 20

brezje@ofm.si
*Za pos. brate namesto **:*
02 - Jan;
03 - Leopold;
04 - Polikarp;
05 - Bonaventura;
07 - Tadej;
08 - Leon;
09 - Tomaž;
18 - Robert;
26 - Zakristija;
00 - Romarski urad

➤ **KAMNIK**
Frančiškanski trg 2
1241 KAMNIK
tel.: (064) 179 910
kamnik@ofm.si
p. Mari 040 296 319
p. Pashal 0593 66 486
p. Lavrencij 0593 66 480
p. Ernest 0593 66 481
p. Franci 0593 66 484

➤ **KOPER**
Destradijev trg 10a
6000 KOPER
tel.: (0590) 73 470
fax: (0590) 73 475
koper@ofm.si

➤ **LJUBLJANA - CENTER**
Prešernov trg 4
1000 LJUBLJANA
tel.: (01) 242 9***

*Za pos. brate namesto **:*
300 - porta;
310 - Stane, prov. minister;
311 - faks - provincialat;
312 - Miran;
313 - faks - hiša;
314 - Christian;
318 - Janko;
322 - Marko;
323 - faks - Marko;
324 - Edvard;
328 - Ksaver;
332 - Ambrož, gvardijan;
336 - Vid;
337 - Pavle, župnik;
341 - s. Ivana;
351 - klerikat sp. - Benedikt,
Boštjan, Jan Dominik, Alen;
353 - klerikat zg. - Dominik,
Melhior;
355 - Andraž, vikar in magister

➤ **LJUBLJANA - BEŽIGRAD**
Küzmičeva 6
1000 LJUBLJANA
tel.: (0590) 717 **
lj.bezigrad@ofm.si
*Za pos. brate namesto **:*
21 - Regalat;
22 - Viktor;
25 - Jernej

➤ **LJUBLJANA - ŠIŠKA**
Černetova 20
1000 LJUBLJANA
tel.: (01) 583 72 70
fax: (01) 583 72 99
lj.siska@ofm.si

Za pos. brate namesto 70:
77 - Silvin;
80 - Bogdan;
82 - Gregor

➤ **LJUBLJANA - VIČ
in Komisariat za
Sv. deželo**
Tržaška 85
1000 LJUBLJANA
tel.: (01) 244 42 52
fax: (01) 244 42 53
lj.vic@ofm.si

Za pos. brate namesto 52:
56 - Anton;
57 - Hieronim;
58 - Zdravko;
59 - Marjan;
61 - Tadej;
62 - Andrej;
50 - Komisariat

➤ **SESTRE KLARISE**
Andreja Bitenca 138
1000 LJUBLJANA
tel.: (01) 518 25 00

➤ **MARIBOR**
Ul. škofa Maksimiljana
Držečnika 7
2000 MARIBOR
tel.: (02) 228 51 10
fax: (02) 228 51 12
maribor@ofm.si
Za pos. brate namesto 10:
13 - Tomaž H.;
15 - Janez;
16 - Evgen;
19 - Bogdan

➤ **MOŠNJE**
Mošnje 8
4240 RADOVLJICA
tel. in fax: (04) 533 88 78

➤ **NAZARJE**
Samostanska pot 50
3331 NAZARJE
tel.: (03) 583 19 93 in
583 13 98
fax: (03) 583 17 53
nazarje@ofm.si

➤ **SESTRE KLARISE**
Samostanska pot 51
3331 NAZARJE
tel.: (03) 583 13 91

➤ **NOVA GORICA**
Škrabčeva 1, p.p. 303
5001 NOVA GORICA
tel.: (05) 330 77 50
fax: (05) 330 77 51
info@samostan-kostanjevica.si
Za pos. brate namesto 0:
2 - Tomaž;
3 - Marjan;
4 - Vili;
5 - Miran;
7 - Bruno

➤ **NOVA ŠTIFTA**
Nova Štifa 3
1317 SODRAŽICA
tel.: (01) 836 99 43
fax: (01) 836 99 44
nova.stifta@ofm.si

➤ **NOVO MESTO**
Frančiškanski trg 1
8000 NOVO MESTO
tel.: (07) 338 14 70
fax: (07) 338 14 79
novo.mesto@ofm.si
Za pos. brate namesto 0:
1 - Peter;
3 - Marko;
4 - Krizostom;
7 - Janez

➤ **PROVINCIALNA HIŠA**
Strunjan 134
tel. govorilnica:
(05) 678 21 21

➤ **SVETA GORA**
Sveta Gora 2
5250 SOLKAN
tel.: (05) 330 40 20
sv.gora@ofm.si

Za pos. brate namesto 20:
22 - Simon Peter;
25 - Hadrijan;
28 - Pepi;
30 - Miha;
32 - Pavel;
32 - Rafael;
37 - Ambrož

➤ **SVETA TROJICA**
Meznaričeva 8
2235 SV. TROJICA v
Sl. gor.
tel. in fax: (02) 720 55 56
sv.trojica@ofm.si

➤ **p. Jože Urbanija**
Grabe 33
2277 SREDIŠČE ob Dravi
tel. (02) 713 40 90
GSM: (051) 265 793

Tujina

➤ **AVSTRALIJA**

➤ **ADELAIDE - WEST
HINDMARSH
Holy Family Slovenian
Mission**
51 Young Avenue
AU - WEST HINDMAR-
SH SA 5007

➤ **MELBOURNE - KEW
SS. Cyril and Methodius'
Slovenian Mission**
19 A'Beckett Street,
PO BOX 197
AU - KEW VIC 3101
tel.: 00 61 3 9853 7787
fax: 00 61 3 9853 6176
mobitel:
0061 412 555 840

➤ **SYDNEY
MERRYLANDS
St. Raphael's Slovenian
Mission**
313 Merrylands Road, PO
BOX 280
AU - MERRYLANDS
NSW 2160
tel.: 00 61 2 9637 7147 in
9682 5478
fax: 00 61 2 9682 7692
mob.: 00 61 409 074 760
in 00 61 419 236 783

➤ **CURIA GENERALIS**
Via S. Maria
Mediatrice, 25
IT - 00165 ROMA
tel.: 0039 06 684 919
fax: 0039 06 638 02 92

➤ **FRANCOSKA
GVAJANA**

**P. Hugo A. Delčnjak
P. Milan Kadunc**
2 rue Colonel Tourtet
GF - 97320 Saint Laurent du
Maroni
Guyane Francaise
+594-594-342-716
GSM (Milan):
+594-694-275-761

➤ **ZDA**

➤ **JOHNSTOWN
St. Therese's Friary**
536 Decker Avenue
US - JONSTOWN PA
15906
tel.: 001 (814) 539 76 33

➤ **LEMONT
St. Mary's Friary**
14246 Main Street,
PO Box 608
US - LEMONT IL. 60439
tel.: 001 (630) 257 24 94

**Slovensko versko
središče**
tel.: 001 (630) 257 20 68
fax: 001 (630) 257 23 59

➤ **NEW YORK
St. Cyril's Friary**
62 St. Mark's Place
US - NEW YORK NY
10003
tel. in fax:
001 (212) 674 34 42

Elektronski naslovi skupnosti

Provincialat: provincialni.minister@ofm.si
Definitorij: definitorij@ofm.si
Tajništvo province: tajnik@ofm.si
Prokuratura: prokuratura@ofm.si
Založba BF: zbf@ofm.si
Komisariat: komisariat@ofm.si
Generalna kurija: http://www.ofm.org
e-mail: [ime]@ofm.org
[ime] je naziv urada ali oznaka osebe (npr. mingen, secgen, formgen, missgen, econggen, pax, acta, ipd.)

Elektronski naslovi bratov

Ambrož Mušič - ambroz.music@rkc.si
Andraž Arko - andraz.arko@rkc.si
Andrej Pollak - andrej.pollak@rkc.si
Andrej Vovk. - andrej.vovk.ofm@rkc.si
Anton Jerman - anton.jerman@gmail.com
Bernard Goličnik. - bernard.golicnik@rkc.si
Bernard Karmanocky - bernard11k@aol.com
Bernardin Sušnik - bernardin@susnik.si
Boštjan Horvat - bostjan.horvat@ymail.com
Bogdan Knavs. - bogdan.knavs@rkc.si
Bogdan Rus - bogdan.rus@rkc.si
Boris Markež - boris.markez@rkc.si
Bruno Korošak - bruno.korosak@rkc.si
C. Gostečnik - christian.gostecnik@guest.arnes.si
Ciril A. Božič - cirilb@bigpond.com
Darko Žnidaršič - darko.znidarsic@rkc.si
David Šrumpf - p.david@siol.net
Dominik Papež - rojs2000@yahoo.com
Edvard Kovač - edvard.kovac@guest.arnes.si
Evgen Ketiš - evgen.ketis@gmail.com
Filip Rupnik - filipr@volja.net
Franci Seničar - franci.senicar@gmail.com
Franci Kovše - kovse.franc@siol.net
Gregor Kos - gregor.kos@rkc.si
Jan Cvetek - jan.cvetek@gmail.com
Janez Papa - janez.papa@rkc.si
Janez Tretjak - tretjakj@gmail.com
Jernej Kurinčič - jernej.kurincic@rkc.si
Jože Urbanija - joze.urbanija@gmail.com
Jurij Dolenc - jurij.dolenc@rkc.si
Krizolog Cimerman - krizolog@yahoo.com
Krizostom Komar - krizostom.komar@rkc.si
Leopold Grčar - leopold.grcar@rkc.si
Mari Osredkar - mari.osredkar.ofm@siol.net
Marijan Cvitak - marijan.cvitak@amis.net
Marjan Čuden - marjan.cuden@rkc.si
Marjan Čuk - marjan.cuk@rkc.si
Matej Papež - pmatej.papez@gmail.com
Melhior Grošelj - mage.maister@gmail.com
Metod Ogorevc - metodofm@sbcglobal.net
Mihael S. Vovk - mihael.vovk@rkc.si
Milan Kadunc. - milan.kadunc@rkc.si
Miran Špelič - miran.spelic@rkc.si
Niko Zvokelj - niko.zvokelj@rkc.si
Pavle Jakop - pavle.jakop@siol.net
Pepi Lebreht - pepi.lebreht@rkc.si
Peter Lavrih - pater.peter@rkc.si
Peter Vrabec - peter.vrabec@rkc.si
Rafko Slejko - rafuels@libero.it
Regalat Razbočan - regalat@gmail.com
Robert Bahčič - robert.bahcic@rkc.si
Silvin Krajnc - silvin.krajnc@rkc.si
Simon P. Berlec - simon.peter.berlec@rkc.si
Stane Zore - stane.zore@rkc.si
Tadej Inglič - tadej.inglic@rkc.si
Tadej Strehovec - tadej.strehovec@gmail.com
Tomaž Hočever - tomaz.hocevar@rkc.si
Tomaž Pinter - tomaz.pinter@rkc.si
Valerijan Jenko - valerian@pacific.net.au
Vid Lisjak - pater.vid@gmail.com
Viktor Papež - viktor.papez@rkc.si
Vili Pustoslemšek - vili.pustoslemsek@rkc.si
Zdravko Jakop - zdravko.jakop.ofm@gmail.com

Sicer pa velja za vse člane naše province, ki imajo svoj osebni e-naslov tudi načelo: ime.priimek@ofm.si

